

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg

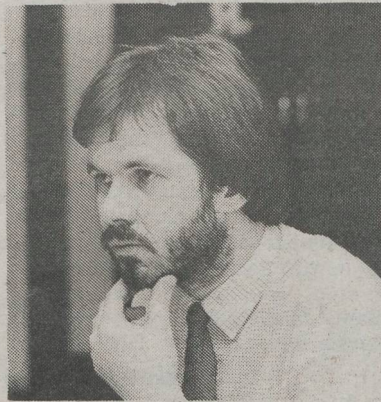
Postbus 616, 6200 MD Maastricht. Tel. 043-888468

DITTRICH: "ONTSLAGEN SLUIT IK NIET UIT"

Er liggen voorstellen op tafel om zowel de diensten als de faculteitsbureaus in de "ontbureaucratiseringskorting" te laten delen. Van de 1,2 miljoen die met ingang van 1989 jaarlijks minder beschikbaar is, zou de helft door de centrale diensten moeten worden opgebracht. De andere helft komt ten laste van de interfacultaire diensten en de faculteitsbureaus. Twee werkgroepen gaan de bezuinigingen uitwerken. Het is niet uitgesloten dat er ontslagen zullen vallen.

De commissie (of werkgroep) die deze suggesties doet is op 7 oktober door het College van Bestuur (CvB) in het leven geroepen om de uitvoering van de maatregel voor te bereiden. Voorzitter was CvB-lid dr. Karl Dittrich. De werkgroep vindt dat de centrale beleidsadvies- en beheersdiensten niet uitsluitend de dupe mogen worden. Mede omdat ze toch al minder geld krijgen dan strikt genomen mogelijk is, luidt het voorstel om hen voor slechts de helft van het bedrag (=zes ton) aan te slaan. Aan de RL worden namelijk ook de zogenaamde interfacultaire diensten (bibliotheek, rekencentrum en audiovisuele dienst) uit de middelen voor de centrale diensten gefinancierd. Zij vervullen echter "primaire" taken ten behoeve van onderwijs en onderzoek, en zouden dus eigenlijk uit facultaire middelen betaald moeten worden. Om nu "dubbel pakken" van de centrale diensten te vermijden wil de werkgroep ook de interfacultaire diensten laten delen in de inkrimping. Samen met het niet-wetenschappelijk personeel (NWP) dat binnen de faculteiten, vooral in de faculteitsbureaus, secundaire taken verricht, moeten deze diensten de tweede zes ton opbrengen. Voor elke groep van bezuinigingen

zou een werkgroep onder voorzitterschap van een lid van het CvB moeten worden ingesteld. Voor de korting bij de centrale diensten, inclusief het Bureau van de universiteit, kan deze bestaan uit vier vertegenwoordigers van de diensten respectievelijk het Bureau. Als adviseurs mogen twee faculteitssecretarissen optreden. Voor de werkgroep die de gelden bij de faculteitsbureaus en de interfacultaire diensten gaat weghalen wordt een andere samenstelling voorgesteld: vier vertegenwoordigers van de faculteiten worden lid, en de centrale diensten leveren twee adviseurs. De betrokken "primaire" diensten zelf zullen niet vertegenwoordigd zijn. Naar alle waarschijnlijkheid zullen de bibliotheek, het rekencentrum en de audiovisuele dienst met een dergelijke verdeling niet voetstoots accoord gaan. Al in het komende jaar moet een deel van de door de minister opgelegde korting gerealiseerd worden. Voor 1987 is een bedrag van zes ton voorzien, voor '88 negen ton, en met ingang van '89 dus 1,2 miljoen jaarlijks. Volgend jaar zal de korting nog niet volgens bovenstaande methode haar beslag krijgen. Dittrich: "Uit de 'niet-realisatie' van de personele middelen van de diensten reserveren we een bedrag; dat

Dittrich: strategische aanpak nodig.

is een 'financiële' oplossing. Maar er moeten ook materiele voorstellen met betrekking tot de diensten komen. Dat betekent dus het niet opvullen van formatieplaatsen". In ieder geval blijven de faculteitsbureaus volgend jaar nog buiten schot. Voor de toekomst pleit Dittrich ervoor om een strategisch beleid op te zetten waarin besluiten vallen over het al dan niet voortzetten van taken. Dit in plaats van de huidige incidentele aanpak.

Wammes Bos

DEETMAN WIL COLLEGE GELD WEER ZELF GAAN INNEN

Minister Deetman wil het collegegeld vanaf 1988 centraal gaan innen. Studenten zouden vanaf dat jaar bij de universiteit een "verzoek tot inschrijving" moeten doen, waarna bij het ministerie van onderwijs voor 1604 gulden een "inningsbewijs" kan worden gekocht. Dit schrijft de bewindsman in een brief die hij binnenkort aan de HO-kamer, het overleg van minister en instellingen voor hoger onderwijs zal sturen. Een concept van de brief heeft hij ter consultatie aan een aantal universiteiten voorgelegd.

De minister beoogt met de centrale inning de "vestzak-broekzak geldstroom" te beperken. Op dit moment innen de universiteiten de collegegelden, waarna zij door het ministerie voor dat bedrag op de rijksbijdrage worden gekort. Daarnaast wil Deetman met de maatregel de financiële administratie van de instellingen ontlasten. Een derde argument, zo schrijft de bewindsman in zijn brief, vormt het perspectief van een effectievere controle door Zoetermeer van het aantal bij de universiteiten ingeschreven studenten. Als het aan de minister ligt zullen

studenten in de toekomst tussen 1 mei en 1 augustus bij de universiteit van hun keuze om een "verzoek tot inschrijving" moeten vragen. Vervolgens kan bij de Centrale Directie Beheer en Uitvoering (CDBU) van het ministerie van Onderwijs en Wetenschappen voor 1604 gulden een "inningsbewijs" worden gekocht. Met dat inningsbewijs moeten de studenten dan weer terug naar de universiteit, waarna zij worden ingeschreven. Op 1 december, de peildatum voor de vaststelling van de rijksbijdrage, wil Deetman straks van de universiteiten de aantallen ingeschrevenen

horen. Als bewijs verlangt de bewindsman daarbij dan lijsten met de nummers van de inningsbewijzen van de studenten. Voor beursstudenten stelt de minister een iets afwijkende regeling voor. Als de ouderlijke bijdrage van deze studenten in de maand juli minder is dan een twaalfde van het collegegeld (134 gulden), krijgen zij het inningsbewijs gratis toegestuurd. In de loop van het studiejaar wordt dit 'voorschot' van het ministerie dan met de studiebeurs verrekend.

Remco Pols / UP

zevende jaargang, nummer 12
13 november 1986

Inhoud

pagina 5

Greep

De wereld volgens Greep, de onstuimige professor in de Heelkunde, die vorige maand werd onderscheiden met de Tanspenning. De wereld van Greep houdt niet op bij de universiteit of het ziekenhuis. Hij eet en drinkt, verzamelt kunst en is niet weg te slaan bij Ajax.

pagina 7

Do you speak Dutch Law?

De taal van de juristen is niet zomaar Nederlands, dat wisten we al langer. En nog moeilijker wordt het als je dat Nederlands, dat dus eigenlijk geen Nederlands is, moet vertalen in een andere taal. Want Engelse, Duitse of Franse juristen praten ook zo typisch. Een gat in de markt voor vertalers met een juridische inslag en voor juristen met een talenknoebel.

pagina 8-10

De jacht op studenten

Het jachtseizoen is weer open. Met grof geschut storten de universiteiten zich op het jonge wild, dat zich graag in ruil voor een vrije dag in de val laat lokken. Kan een universiteit de keuze beïnvloeden of zijn al die kostbare inspanningen tevergeefs? We gingen kijken op twee scholen om het hen zelf te vragen.

pagina 16

Bell girls

Iedereen kent Schoevers, maar het kan nog sjieker. De echte topsecretaresse gaat naar het Bell College. Met ijzeren discipline regeert mevrouw Bell er over haar meisjes. Goedkoop is het niet, maar daarvoor krijgt de toekomstige secretaresse wel dat kleine beetje extra dat haar voor de werkgever zo aantrekkelijk maakt.

En verder...

De dromen van Magda, ruggespraak in de stijl van 'zeg 'ns Aaa', Peer Gynt als lustrumstuk. Italiaanse pizza's in Hollandse ambiance en het sensuele van sigaren.

postbus

Ingezonden brieven voor deze rubriek mogen een lengte van maximaal een A4 kantje hebben. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten.

Limburgers en Hollanders

In Observant 11 reageert Paul van Asselt op de aloude kwestie Limburgers-Hollanders, die een week eerder in het interview met Pie en Johanna weer naar boven kwam. Als Hollander beschrijft hij hoe sommige Maastrichtenaren hem behandeld hebben. Het lijkt mij buiten kijf staan dat het nare ervaringen zijn die bovendien de verhouding tussen Limburgers en Hollanders voeden in negatieve zin. Wat me in die hele kwestie steeds weer opvalt is hoe weinig begrip er is voor de achtergronden ervan, voor de bronnen van deze relatie. Ik woon nu in het noorden, maar ben opgegroeid in het zuiden als kind van een Limburgse en een Hollander (thuis spraken we dialect en Hollands omdat vader het Limburgs wel verstond maar niet

kon spreken), en heb van jongsaf aan gemerkt dat er sterke gevoelens leefden tegen de Hollanders. En dat het om meer ging dan om het stereotype: kouwe kak, zakelijk kil volk waarbij alles om de centen draait. Hollanders zijn niet alleen onsympathieke mensen. Hollanders worden gehaat. Waar kwamen die gevoelens vandaan? Limburg werd vanwege zijn kolen een wingebed van Holland, een soort kolonie met alle bijbehorende gevoelens vanden. De Hollanders kwamen naar Limburg om de mijnen te exploiteren. D.w.z. zij waren de bazen en de Limburgers de mijnwerkers. Hieruit ontstond een zieke verhouding; Limburgers werden (brood)afhankelijk van indringers. De Hollanders woonden in de mooiste huizen en gingen om met de Limburgse elite, de mijnwerkers woonden in koloniebouw onder de rook van de mijnen. Het waren dezelfde Hollanders die in de 60er jaren de mijnen weer kwamen sluiten. Daar heeft het mee te maken. Ze haatten de Hollanders, de bazen, maar

keken er ook tegenop. Limburgers hebben er hun ambivalente minderwaardigheidsgevoelens aan over gehouden. Een fenomeen wat je ook bij andere (voormalig) gekoloniseerde volkeren kunt waarnemen. Het is immers een van de gevolgen van effectieve onderdrukking. Op zich terecht vraagt Paul van Asselt een opener houding van de Maastrichtenaren. Maar het argument dat hij daar aanspraak op kan maken omdat hij op invitatie van de RUL in Maastricht is, is niet erg gelukkig. Want die hele RUL wordt evenals andere prestige objecten (Provinciehuis, hotel Maastricht) gerealiseerd door de Limburgse elite in samenwerking met Hollanders, over de hoofden van gewone Maastrichtenaren heen. Dat wordt gevoeld, zij hebben er niet om gevraagd. Hoeveel openheid en redelijkheid mag je van een vertrapte ziel verwachten? Om deze vervelende en slepende kwestie de wereld uit te krijgen kunnen we natuurlijk gewoon wachten op de slijtageslag van de tand des tijds, maar we kunnen er ook actief aan meewerken. Limburgers en Hollanders zouden bijvoorbeeld samen studie kunnen verrichten naar kolonisatie en uitbuiting in het verleden, zodat de bronnen van de gestoorde verhouding tussen Limburgers en Hollanders veel algemener bekend en bewust wordt.

Henny Oosterom
Amsterdam

PARTICULIER INITIATIEF LEIDT TOT WOCV-PRIJS

De Franse hoogleraar in de biochemie prof dr. Hugues Chap is de eerste wetenschapper aan wie de WOCV-prijs is toegekend. De prijs, bestaande uit een geldbedrag en een bronzen plastiek, is afgelopen maandag tijdens een academische zitting in de aula uitgereikt.

Chap heeft de prijs gekregen als erkenning voor zijn onderzoek op het gebied van de vetstofwisseling in bloedplaatjes, endotheelcellen en kankercellen. Ook zijn werk op het gebied van de uitwisseling van vetten en cholesterol tussen serumwitten en celmembranen heeft bijgedragen tot de toekenning van de prijs. Chap (38), die onder meer in Utrecht gewerkt heeft, is verbonden aan de Université Paul Sabatier in Toulouse.

De Stichting voor Wetenschappelijk Onderzoek inzake Circulatie- en Voedingsproblemen wil de prijs voortaan om de twee jaar toekennen aan een internationaal bekende wetenschapper, die zich verdienstelijk heeft gemaakt op de terreinen die de stichting ondersteunt. Tot nu toe gebeurde dat alleen via financiële ondersteuning van onderzoeksprojecten, maar de stichting is op zoek naar meer bekendheid en heeft daarom de prijs ingesteld. Emeritus hoogleraar prof. dr. J. Lemmens, wetenschappelijk adviseur van de stichting ziet een grotere bekendheid als de eerste voorwaarde om de fondsen van de WOCV te versterken. Volgens hem is de stichting een zuiver particulier initiatief, dat iedereen, die belang hecht aan het universitaire onderzoek, in staat stelt daar een bijdrage

aan te leveren. Hoe groot het vermogen van de stichting is, willen de bestuurders niet zeggen, wel dat jaarlijks een bedrag van ongeveer twintigduizend gulden beschikbaar is. Voorzitter drs. J. Hoen, wethouder van Sociale Zaken, voegt daaraan toe, dat het nooit de bedoeling van de stichting is geweest grote projecten te financieren, maar om de onderzoeker, die net niet het be-

Hugues Chap

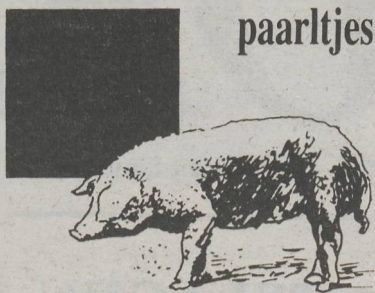
nodige geld bijeen krijgt, over de streep te trekken. Het bekendste project, dat tot nu toe door de WOCV is ondersteund, is het onderzoek naar voeding-energiewisseling en lichaamssamenstelling dat in 1984 werd verricht tijdens de Tour de France. (jh)

BOEKHANDEL Bergmans

Nieuwstraat 9, 6211 CR Maastricht
Tel. 043-210825

De BOEKHANDEL waar je wat aan hebt.

paartjes

Te koop: Apple II Europlus microcomputer, met monitor, diskdrive en matrixprinter. Vraagprijs: f 1500,00. Voor technische details en bijkomende informatie: bel 6334444 tst. 2272.

Jan Brands. Het prinsje en de belemmerde beweging: een onderwijssociologische lezing van A.F.Th. van der Heijdens. 'De Tandeloze Tijd. Bestellen bij Vernieuwing: f 6,50 (inkl. porto) op giro 4318788 t.n.v. St. Vernieuwing Amsterdam.

Te koop: VW-Jetta, GL, automaat, 1986, wegens overlijden, km.stand 400, Starlosblauw metallic, 1800 CC, 4-deurs, diverse dure accessoires w.o. in hoogte verstelbare bestuurdersstoel, zonwerend glas, centrale vergrendeling, schuifdak etc., van f 36.200,00 voor f 30.000,00. Inlichtingen: 04402-73529.

Te koop: Renault 5 TL, bouwjaar 1980, prijs nader overeen te komen. Tel. 470354 na 18.00 uur, bij geen gehoor tel. 214338.

Te koop: Peugeot 305 SR de luxe, bouwjaar 1978, beige, getint glas, met zonnedak, met ANWB keuringsrapport. In zeer goede staat. Vraagprijs: f 3500,00. Informatie: A. Bossems, tst. 401, na 5 uur tel. 628953.

Te koop: country-gitaar, f 100,00 inclusief hoes. Tel. 888468/253519 (na 18.00 uur)

Te koop aangeboden: modern vrijstaand landhuis op heuveltop, bevat o.a. woon- eetkamer 50 m² zithoek met open haard 45m, study, zonneterras, oudersslaapkamer 26m-hobby-kinderruimte met tuinkontakt 20m, 5 slaapkamers, 2 badkamers, 1 aparte doucheruimte, fietsenkelder, provisie- en stookkelder, inpandige garage- prijs n.o.t.k. tel. 045-216737 na 16 nov. 86.

5e Jaars studentene geneeskunde zoekt per 1 december of uiterlijk 1 januari woonruimte in Maastricht. Tel: 252625/888789 (overdag)

Gevraagd: Langlauf-skies en schoenen voor jongetje van tien (ongeveer maat 36). Tel: 888468/04409-2641

Gevraagd: Grill- en bakoventje en Noren (maat 38). Tel: 888468/219682 (na 18.00 uur)

Te koop: Prof. eindversterker (Philips), 2x100 watt continu, zo goed als nieuw. Moet weg wegens overcomplete. Info: 647408 (Léon)

Te koop: Kinderwagen (blauw-grijs), f 200,-; Keukenmachine (Philips -4 in 1-) f 125,-. Alles zo goed als nieuw. Tel: 477619 (Kuppen).

Aangeboden: Kamer in onderhuur vanaf eind januari 1987 tot ongeveer eind juli 1987. Info: 043-616967

Te koop: Halfvrijst. woonh. te M'tr.-Itteren met gar. voor- en achtertuin, grote woonk. (38m²), keuken met mod. app., bijkeuk., 4 slaapk., badk. met ligb. en 2e toilet. Vraagpr. f 145.000,-. Te bevr. tel. 043-645296.

OBSERVANT

Informatie- en opinieblad van de Rijksuniversiteit Limburg, uitgave van de Stichting Maffius. Verschijnt wekelijks.

Redactieadres: Tongersestraat 53, kamer 316 Postbus 616 6200 MD Maastricht Telefoon: 043-888468 (doorkiesnummer)

Stichtingsbestuur: Wim Hermens (voorzitter) Kees Schroer (penningmeester) Hans Lensing (secretaris) Erik de Graaff Ton Hamelers (redactieafgevaardigde) Geertjan Tangelder Joan Muysken

Redactie Marc Bonten Wammes Bos Walter van Bree Bart Brouwers Andre Cremer Lucia Geurts Judith Habets Ton Hamelers Jacques Herraets (eindredacteur) Evelyne de Leeuw Jan Mokkenstroom Emely Nobis Redactie-assistente: Liesbeth van Hoef Foto's: Franco Gori fotopersburo Widdershoven fotopersburo Meilaart Hans van Dijk Coen van der Gugten Tekeningen: John Prop Raph de Haas Druk: Limburgs Dagblad, Heerlen

Advertenties Advertenties (behalve Paartjes): Yvonne Stevens, tel. 043-624938 werkdagen bereikbaar na 18.00 uur, vrijdag de hele dag. Tarieven op aanvraag. Paartjes opgeven bij de redactie.

Mededelingen Mededelingen voor de mededelingen-pagina doorgeven aan Dienst Voorlichting

Abonnement Leden van de universitaire gemeenschap ontvangen het blad gratis. Afgestudeerden en andere belangstellenden kunnen zich abonneren voor f 25,00 per jaar.

Universitaire Pers Observant maakt deel uit van het landelijk samenwerkingsverband Universitaire Pers, samen met Ad Valvas (Vrije Universiteit), Delta (Delft), THB (Tilburg), TH-berichten (Eindhoven), TH-nieuws (Twente), KU-nieuws Nijmegen, universiteitsblad Utrecht, Universiteitskrant Groningen en Wagenings Hogeschoolblad.

UP-korrespondent: Bert Bakker, Esther Hageman

Merkwaardige Logica?

Tijdens een recente buitenlandse reis had firmant P. bij toeval kennis kunnen nemen van een produktiemethode, die – zo meende hij – misschien wel ingepast zou kunnen worden in het productieproces van zijn eigen bedrijf. De methode was erop gebaseerd, dat de natuurlijke eigenschappen van de grondstoffen iets beter tot hun recht konden komen. Mede op die grond werd verwacht, dat een gelijke hoeveelheid grondstoffen zou kunnen leiden tot een gunstiger produktieresultaat. In eigen land was de nieuwe methode amper bekend en dat maakte deze aanpak ook uit concurrentieoogpunt aantrekkelijk. Thuis gekomen werd links en rechts nog eens geïnformeerd en uiteindelijk besloot P. de sprong maar te wagen.

De eerste ervaringen waren niet ongunstig. Er waren weliswaar de nodige aanloopproblemen en op sommige punten waren aanpassingen nodig vanwege de lokale omstandigheden, maar de verwachte verhoging van de produktiviteit bleef gelukkig niet uit.

Aanvankelijk namen de concurrenten met enige verwondering kennis van de onverwachte resultaten. Echt bezorgd waren ze niet omdat ze dachten dat de resultaten van firma P. spoedig zouden inzakken naar het algemeen gebruikelijk niveau. Toen deze verwachting na enige tijd niet werd bewaarheid, zocht de concurrentie naar andere wegen. Aan de hand van zorgvuldig uitgewerkte statistieken werd duidelijk gemaakt, dat binnen de betreffende bedrijfstak produktiecijfers slechts aan zeer geringe schommelingen ondehevig waren. De opvallend afwijkende produktiecijfers van firmant P. dienden dan ook – zo was de impliciete suggestie – met argwaan bekeken te worden. (De veranderde produktiemethode werd gemakshalve over het hoofd gezien).

Hoewel de redelijkheid en de noodzaak van de overgelegde statistieken nimmer was aangetoond, werd mede daardoor de schijnwerper gericht op de minder konventionele firmant P., die blijkbaar resultaten wist te bereiken die voor de bedrijfstak ongebruikelijk waren. Klachten van afnemers van de produkten van P. waren echter niet aantoonbaar groter en ook het vergelijkende warenonderzoek bracht geen duidelijke verschillen aan het licht. En toch.

Gevolg was immers, dat er twijfel was gezaaid en voor de concurrentie was dat niet onbelangrijk. Ook firmant P. werd enigszins in verwarring gebracht. Misschien vertoonden zijn produkten wel verborgen gebreken, misschien verdiende het de voorkeur om toch maar weer over te gaan tot een meer traditionele produktiewijze. Gezien de gunstige bedrijfsresultaten kon hij daartoe toch maar moeilijk besluiten.

Zou een dergelijk besluit wel genomen zijn dan zou daaraan in ieder geval een merkwaardig soort logica ten grondslag hebben gelegen. Het is dan ook goed dat dergelijke gedachtengangen in onderwijskringen zelden worden agetroffen.

Wynand Wijnen

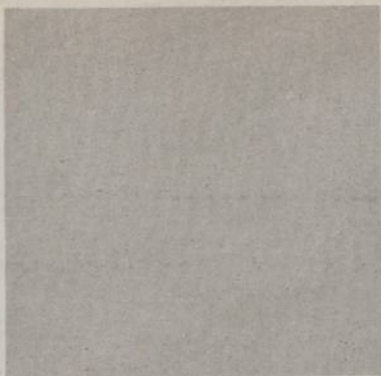
ONDERZOEKERS BLIJVEN TE DICHT BIJ HUIS

Nederlandse onderzoekers onderhouden veel minder internationale contacten dan onderzoekers uit andere landen van de Europese Gemeenschap. Nederland scoort vrijwel het laagst van alle EG-landen wat betreft de internationale oriëntatie van het onderzoek, zo wijzen EG-gegevens uit.

Minister Deetman schrijft dit in zijn antwoorden op door de Tweede kamer gestelde vragen over het wetenschapsbudget voor 1987. Uit een rapport over de internationale contacten van wetenschappers in de medische, technische en beta-we-

tenschappen, blijkt 58% van de Nederlandse onderzoekers 58% wel eens in het buitenland gewerkt te hebben. Voor de hele EG ligt dat percentage op 67. Slechts 56% heeft daarnaast in eigen land wel eens met buitenlanders gewerkt, tegen 74% gemiddeld. Ook de contacten met de Verenigde Staten zijn ver onder de maat. Negentien procent van de onderzoekers uit ons land heeft ooit in de VS gewerkt. Het Eg-gemiddelde ligt precies twee keer zo hoog (38%).

Bert Bakker/UP

Kamercommissie krijgt weinig nieuws te horen

UNIVERSITEITEN BEREID TOT SNELLERE PROCEDURE

De VSNU acht het mogelijk om de procedure van het eigen alternatief voor de bezuinigingsplannen van minister Deetman te bekorten. Dat blijkt uit de schriftelijke antwoorden van de vereniging op de vragen, die gesteld werden tijdens de hoorzitting van de Vaste Kamercommissie voor Onderwijs en Wetenschappen vorige week woensdag.

Een woordvoerder van de VSNU zei dinsdag dat de vereniging vasthoudt aan het eerder ingenomen uitgangspunt van vasthouden aan de procedures zoals die zijn omschreven in de Wet op Wetenschappelijk Onderwijs (WVO). Daarvan uitgaande stelde de VSNU enkele weken geleden voor om de bezuinigingen te laten beoordelen door verkenningscommissies. Nadat die in juni van het volgend jaar verslag zouden hebben uitgebracht, zouden minister, instellingen en Tweede Kamer pas aan bod moeten komen. De invulling van de bezuinigingen zou dan in 1988 kunnen worden gerealiseerd.

De woordvoerder gaf toe dat er niet veel rek zit in deze procedure. "Maar als iedereen harder gaat rennen en er bijvoorbeeld avondvergaderingen en weekendmeetings be-

legd worden, is het altijd mogelijk om de zaak te versnellen", zei hij. De onderwijswoordvoerders van de grote fracties toonden in de voorbije weken veel belangstelling voor het alternatief van VSNU, maar bleken ook niet ongevoelig voor het argument van Utrechtse zijde. CDA-woordvoerder Lansink verklaarde bij verschillende gelegenheden zelfs dat hij "hoopte" dat een compromis tussen de beide opvattingen nog mogelijk zou zijn. De Vaste Kamercommissie voor Onderwijs en Wetenschappen organiseerde de hoorzitting vorige week woensdag omdat de Kamerleden zelf van studenten, universiteiten, ziekenhuizen en vakbonden wilden vernemen wat precies hun bezwaren tegen de voornemens van minister Deetman zijn. Tijdens de hoorzitting bleven door tijdgebrek zo-

veel vragen van de parlementariërs onbeantwoord, dat de VSNU werd uitgenodigd het restant schriftelijk af te handelen. Daar bovenop mag de vereniging nog een keer afreizen naar Den Haag voor een tweede sessie.

De behoefte aan informatie bij de Kamerleden blijkt ook uit het uitzonderlijk grote aantal schriftelijke vragen dat zij de minister, vooruitlopend op de Uitgebreide Commissievergadering (UCV) op woensdag 19 november, hebben gesteld. Toen de bijdragen van alleen de PSP nog binnen moesten komen, stond de teller bij het secretariaat van de Commissie begin deze week al op 143.

Remco Pols / UP

Veel studiestakers, weinig geslaagden

OPEN UNIVERSITEIT NOG LANG NIET UIT DE ZORGEN

De studievoortgang van studenten aan de open universiteit laat sterk te wensen over. Dat blijkt uit een notitie van het college van bestuur van de OU, waarover zij woensdag achter gesloten deuren sprak met de vaste kamercommissie voor onderwijs.

Het CvB had zelf om een besloten overleg met de kamerleden gevraagd, volgens woordvoerder Johan Kortenray om een 'open gedachtenwisseling' te kunnen hebben.

Ruim de helft van de studenten die zich inschrijven haakt na de inschrijvingstermijn van de eerste cursus af zonder examen te doen. Van de studenten die wel een examen afleggen, – ruim 10.000 van de 27.000 OU-studenten – slaagt de helft, waarmee het rendement op circa 25% komt.

Voigens collegevoorzitter dr. G.J. Leibbrandt moeten die tegenvallende cijfers echter voorzichtig geïnterpreteerd worden. Er waren nogal wat aanloopproblemen in de eerste twee jaar van de OU en ook aan de Britse Open University – met een veel strakker studiesysteem dan in Nederland – is het rendement laag: 35%.

Niettemin wil de OU haar studenten actiever gaan benaderen. Sommige studenten hebben net een

duwtje nodig, zo verklaart Leibbrandt deze stap.

De regionale studiecentra willen zelf contact zoeken met de wegblijvers. Vooral beginnende studenten worden actiever begeleid. Daarnaast wil de OU de studielast, die als erg hoog wordt ervaren, 'stringent bewaken'. Volgens Leibbrandt gebeurt het dat een cursus van de OU door bijvoorbeeld de Leidse letterenfaculteit zwaarder wordt gewaardeerd dan de 100 uur die er aan de OU voor staan.

Overigens is het hoge cursusgeld een belangrijke reden dat studenten afhaken, zo verklaarde het bestuur van de Heerlense instelling. Honderd uur studie kost 230 gulden. In 1984 was dat nog f 134, – maar de cursusprijs is het collegegeld in het W.O. gevolgd. Het CvB vroeg de aandacht voor deze ontwikkeling. Een nog hoger cursusgeld zou leiden tot een zichzelf vernietigend proces, aldus Leibbrandt, die veel brieven krijgt van mensen die om financiële redenen stoppen met stu-

deren. De tweede kans van mensen aan de onderkant van de samenleving dreigt daardoor in de mist te komen, zo vindt de open universiteit.

De wachtlijsten die begin 1985 op last van minister Deetman waren ingesteld omdat de cursussen niet klaar waren zijn inmiddels opgeheven. De cursusproductie blijft echter zorgelijk. De snelste studenten zijn nu door de beschikbare cursussen heen. Zij zitten met het probleem niet verder te kunnen, of hun vrije keuzeruimte veel eerder dan voorzien te moeten opmaken. Dit probleem doet zich vooral voor bij enkele tientallen rechtenstudenten, waarvoor nog maar 3 cursussen beschikbaar zijn.

Woordvoerder Kortenray verzekert echter dat alles wordt gedaan om de voortgang toch te verzekeren, onder meer door cursussen, die pas in ontwerp gereed zijn, alvast aan de bollebozen toe te sturen.

Bert Bakker/UP

bladeren

Samengesteld door Bart Brouwers

Economie

"Economie wordt nooit een exacte wetenschap, want mensen zullen als massa nooit rationeel denken en handelen, of hoogstens per ongeluk." Drs. P laat weten nimmer economie te willen studeren. Theoretici als Adam Smith, John Stuart Mill of John Keynes hadden volgens de doctorandus nog wel wat eerbiedigs. Zij hielden zich tenminste nog bezig met fundamentele vragen - Wat is nut? Wat is waarde? Wat is geld? Maar tegenwoordig verdiept men zich het liefst in wisselkoersen, marktschommelingen, loonmanipulaties en ander cijfer- en formulemateriaal. "Stoutmoedige inzichten en leuke waandeelen lopen te pletter tegen statistiek en boekhoudersgezanik." Het enige waar de economen van vandaag zich mee bezig houden is het sorteren, analyseren en netjes opbergen van gegevens. "Bijsturen, dat is alles. Niks nieuwe koers, en de route is zelfs maar over kleine afstanden bekend." (Modulair)

Ordenen

Een gedetailleerd programma is nog niet voorhanden, maar het

GVO-symposium komt er. Anderhalve dag gaat het allemaal duren en zowel onderzoekers als mensen die gebruik willen maken van de resultaten van onderzoek zijn welkom op de universiteit. Met een beetje goede wil kunnen de deelnemers in die tijd vijf lezingen bijwonen en met een beetje geluk interesseren de onderwerpen je nog ook. Maar zeker is dat natuurlijk niet. Toch maar even het aanmeldingsformulier invullen, want 'er wordt naar gestreefd de presentaties zoveel mogelijk te ordenen naar onderwerp'. En dat is al heel wat. (GVO-folder)

Waterfiets

Alle mooie ideeën van de Eindhovense waterfietsenfabriek LTC zijn door mismanagement in het water gevallen. De studentenopdracht, waarvan twee jaar geleden nog verwacht werd dat het uit zou groeien tot een miljoenenproject, wordt nu omschreven als de 'Eindhovense RSV-affaire'. De op de fabriek in elkaar gesleutelde fietsen werden veel te snel op de markt gebracht; nog voordat de eerste tests afgesloten waren zelfs. Bovendien vielen ze veel te duur uit en bleek de admi-

nistratie niets minder dan een puinhoop. De gemeente Eindhoven hoopt het bedrijfje, compleet met 6000 klaarliggende waterfietsen, nog van de hand te kunnen doen. Lukt dit echter niet voor 1 januari, dan wordt onmiddellijk tot liquidatie over te gaan. De gemeenschap heeft dan ruim acht miljoen gulden in het 'nieuwe watersporttijdperk', dat door LTC ingeluid zou worden, gestopt. De Technische Universiteit in Eindhoven (TUE) had bijna een contractuele verbintenis met LTC, maar dat is niet doorgegaan omdat het bedrijf niet heeft gereageerd op het concept-voorstel van de universiteit. TUE-jurist Gerard Lampe laat weten dat hij daar gezien de afloop niet rouwig om is. (Cursor)

Boos

De katholieke universiteit van Tilburg is, samen met die van Nijmegen, het zwaarst getroffen door de reorganisatie van minister deetman. Reden genoeg om iedereen door-drongen te laten zijn van de Brabantse boosheid daarover. Brieven naar Den Haag, discussies op de universiteit zelf, veel aandacht in

De lijkwade van Turijn

bezien in het licht van geloof en wetenschap.

Stand van zaken over het internationaal onderzoek anno 1986.

Inleider: Drs. W.G.M. Witkam, docent aan de Rijksuniversiteit Limburg.

Datum: dinsdag 25 november 1986, om 20.00 uur.

Plaats: Studentenhuis „In de Fortuyn”, Boschstraat 97, links van de Sint Mathiaskerk

U bent van harte welkom!
RK. Studentenpastoraat Maastricht.

het universiteitsblad *Univers* (dat naast de wekelijkse lange artikelen zelfs een nieuwe rubriek is gestart met de titel 'de Krimpelaar') en een proteststoot in Boltini-stijl door de Tilburgse binnenstad, compleet met drie kamelen, een zebra en een buffel. Dat laatste om de stadsbevolking ervan te doordringen dat de letteren- en psychologiefaculteit in Brabant niet gemist kunnen worden. De meeste toehoorders waren trouwens studenten; toevallige voorbijgangers bleken veelal niet of nauwelijks op de hoogte van de krimpplannen van het ministerie. Reden genoeg om nog eens zo'n cir-

custocht te organiseren. (Univers)

Nijmegen

De Katholieke Universiteit Nijmegen telt momenteel zo'n vijftienduizend ingeschreven studenten. Een groot deel daarvan liet zich niet overschrijven naar de gemeente Nijmegen. Dat bracht de gemeenteraad aldaar op het idee een forensenbelasting te gaan heffen van studenten, die het grootste deel van hun studietijd in de stad wonen en dus van alle Nijmeegse faciliteiten gebruik kunnen maken, maar niet in de stad staan ingeschreven. De gemeente hoopt op die manier haar begrotingstekort te kunnen terugdringen. Steden ontvangen voor ingeschreven inwoners een toelage uit het gemeentefonds. Voor Nijmegen is dat 350 gulden per inschrijving. (KU-Nieuws)

Verslapen

Rijksambtenaren (zelfs die van het ministerie van onderwijs) zijn uitge-slapener dan studenten. Een blok-kade van het kantoor van de Centrale Directie Studiefinancieringen van het ministerie van onderwijs in Groningen is dinsdagmorgen om die reden niet doorgedaan. De studenten die de toegangsweg van het kantoor zouden blokkeren om zo de ambtenaren te beletten het gebouw te betreden, hadden zich verslapen. Toen de studenten, twintig in getal, kwamen, waren de ambtenaren al in het gebouw. De bezetting had een van de protesten tegen de bezuinigingsmaatregelen van minister Deetman moeten zijn. (NRC Handelsblad)

Filmpremière

Vrijdag 21 november gaat de videofilm "Durft U dat de dokter te vragen?", een productie van de Audio Visuele Dienst en studenten GVO, in première om 14 uur in kamer 100 van het hoofdgebouw. Het thema van de film is de mondigheid van patiënten ten opzichte van artsen.

Hij kan dienen als uitgangspunt voor discussies over dit obderwerp in bijvoorbeeld patiëntenverenigingen. Tijdens het Festikon (festival van educatieve films) in de Meer-vaart in Amsterdam gooide de film hoge ogen. Wie de première wil bijwonen, kan contact opnemen met Tertia Geverink, tel: 043-437331. (LG)

MAGDA

Aan hele volksstammen is Freud voorbijgegaan. Voor hen geen diepliggende oerkrachten der sexualiteit, geen anale fixaties, eigenlijk helemaal geen noemenswaardig driftleven dat onder de gezapige burgerbuitenkant woekert en zo nodig gesublimeerd moet worden. Niet dat voor deze mensen de wereld geen geheimen kent, o nee. De droomwereld is immers vol van mysteriën, en het is altijd aardig daar wat van te ontsluiten. Maar Traumdeutung volgens de regels van de Freudiaanse kunst wordt daarbij niet beoefend. Geen mens hoeft, als hij het Droom-lexicon van Magda leest, te denken dat hij diep van binnen een viezerik is die met zijn grootmoeder naar bed wil. Magda doet uitsluitend aan begrijpelijke droomuitleg: U wordt rijk, of ongelukkig, er komt ruzie, of er valt binnenkort een bloempot op Uw hoofd. Op- dan wel afschrikwekkend, maar nooit vulgair. Simpel en toch spannend.

In moderne oren klinkt "Droom-lexicon van Magda" natuurlijk als een advertentie op de meer scabreuze pagina's in het dagblad, maar het boekwerkje is in feite de braafheid zelve. Het bevindt zich op onverklaarbare wijze (zoals zoveel) in de bibliotheek der Jezuïeten, en is vermoedelijk ergens rond de jaren veertig (het is niet gedateerd) uitgebracht door een slordige Haagse uitgever die nog meer nuttigheid in zijn fonds had. In de "Ik Wil"-serie prijken titels als "Ik Wil mij bekwamen voor Chauffeur", "Ik Wil in korten tijd Engelsch (/Duitsch-/Fransch) leeren" en, heel opwindend, "Ik Wil mijn eigen elektrische toestelletje maken".

Terug naar Magda. Het "Droom-lexicon" is echt een lexicon: op alfabet gerangschikt staat een flinke hoeveelheid trefwoorden, met een uitleg wat het betreffende fenomeen te betekenen heeft. Dat het geen flauwekul is moet uit het voorwoord blijken. Daar worden dromen in twee hoofdsorten gerangschikt. De bespiegelende, die een enkele keer wel eens willen uitkomen zoals ze gedroomd worden, en de allegorische, die altijd een verborgen bedoeling hebben. Voor die laatste heeft Magda haar dromengids geschreven. Let U wel op dat alleen de dromen die na middernacht komen van waarde zijn. Vóór die tijd is Uw lichaam te geoccupeerd met "diverse verterings-processen" om de "geest tot volle actie" te laten komen.

rode oren

DROOM-LEXICON

DOOR
MAGDA

'S GRAVENHAGE

N. V. A. W. SEGBOER'S UITGEVER'S-MAATSCHAPPY.

Stel, u droomt dat u bronchitis heeft. Geen nood, "indien ge U met lust en ijver daarop toelegt" wordt U een goed zanger. Komt er een deurwaarder uw droom binnenwandelen om de boel in beslag te nemen, dan wil dat zeggen dat alles ten goede zal keren. U zult erge-naam blijken te zijn van een schatrijk persoon hier of in de koloniën. Bent u er zo een die van eekhoorns droomt, dan is dat een teken "dat ge tevreden zijt met uw lot". Ziet u "een aantal eieren, pas dan op uw tong, want ge zijt op het punt van in moeilijkheid te geraken, omdat ge uw mond hebt voorbijgepraat". (Awel, onze Magda moet een Belse wezen: "van in moeilijkheid te geraken"!)

Jonge meisjes kunnen beter van kalveren dan van kamelen dromen. De kameel zal in de praktijk een jongeling zijn die naar haar hand dingt, maar later een "luien en vadsigen kerel zal worden"; droomt ze met haar uitverkorene een wandeling te maken terwijl een kalf voorop loopt, dan zal die knul een uitstekend echtgenoot en een voorbeeldig vader worden. We gaan verder, naar de letter M. Moord: "Droomt ge dat ge deze misdaad ziet plegen, dan zult ge ondanks tallooze moeilijkheden en beslommingen toch lang leven".

Het interpretatiesysteem wordt allengs duidelijk. Het is gebouwd op tegenstellingen. Droom je iets akeligs, dan zal het je goed gaan, omgekeerd gaat het je slecht als er prachtige beelden voor het geestesoog voorbijkomen. Droom je van een viespeuk, dan trouw je met een oer-nette jongeling, (boer - kantoomens etc). Hier en daar een uitzondering ten dienste van de geloofwaardigheid bevestigt de regel. Verder wordt er veel gehuwd en verloofd, dan wel lang geleefd. Zo niet, dan is er niets dan ellende, kwaadsprekerij en tegenspoed in zaken. Marga's dromen-lexicon blijkt een kasteelroman op alfabet. Epauletten in een manndroom duiden op een snelle bevordering; geraniums in een vrouwendroom betekenen dat ze er met de jaren niet lelijker op zal worden.

Het trefwoord 'duim' heeft Magda niet opgenomen. Ongetwijfeld wijst een duimdroom bij Magda op een rijk vloeiende bron, zowel geestelijk als financieel.

Wammes Bos

T
In z
lijste
kuns
Nier
Voet
doel.
Dat
Hij
als h
maar
mijn
voor
al vo
lever
ook l
deze
kelij
maar
over;
bemi
je en
we n
Jong
"Ik
kreg
de e
geve
gelee
leerr
dan
ook
schil
nooi
ven
viser
het
eigen
"In
veel
met
ook
Heri
der;
bror
Cori
maa
nem
voor
ging
maa
ever
de j
Zo l
de
Als
ever
Ave
niet
ga
chei
doc
con
de l
de
wor
baa
gee
te h
mer
bov

THE WORLD ACCORDING TO GREEP

Professor Co Greep is altijd goed voor een verzameling uiterst citeerbare uitspraken over de gezondheidszorg en haar vaak moeilijke verhouding met de politiek. Hoe interessant en vermakelijk ook, ter gelegenheid van het toekennen van de dr. Tanspenning aan Greep wilden we eens een ander soort gesprek met hem hebben. Over andere onderwerpen. In één zin: de kwaliteit van het bestaan. Over kunst en cultuur, eten en drinken, sport en spel, vriend en vijand. Geen medische kwesties, geen politieke kwesties. Makkelijker gezegd dan gedaan. Herhaaldelijk zwenkte het gesprek abrupt af naar het ziekenhuis of "Den Haag". Zo kwamen toch nog het PVA-feest, de "professorabele" Maastrichtse chirurgen en de toekomstige voorzitter van het College van Bestuur Van der Reijden ter sprake.

In zijn werkkamer hangt een ingelijste uitspraak van de omstreden kunstenaar Moniek Toebosch: Niemand geeft een bal om kunst. Voetbal, dat heeft tenminste een doel.

Dat gaat voor Greep zelf al niet op. Hij houdt wel van voetbal, althans als het door Ajax wordt gespeeld, maar ook van kunst. Greep: "In mijn studententijd ben ik me al voor kunst gaan interesseren. Vooral voor moderne kunst. Ik vind: we leven in deze tijd en daarom moet je ook kennis nemen van de kunst van deze tijd. Dat is niet altijd gemakkelijk, want er is zoveel en je hebt maar zo weinig tijd. Zo staat de overzichtsexpositie in het Van Abemuseum nog op mijn verlanglijstje en ik moet ook nog naar het nieuwe museum in Keulen.

Jonge wilden

"Ik heb het niet van huis uit meegenomen, nee. Je kunt me een selfmade expert noemen. Al moet ik toegeven dat ik veel van anderen heb geleerd. Mijn Amsterdamse kunstlermeester Brummelkamp moet ik dan noemen, en Van Loghem, die ook een goeie kijk op moderne schilderkunst had. Ik heb mij er nooit voor geschaamd om toe te geven dat ik me door anderen laat adviseren. Ook nu doe ik dat nog - zij het dat ik meer en meer op mijn eigen oordeel vertrouw.

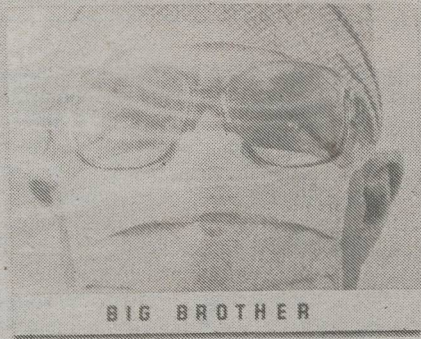
"In die Amsterdamse jaren heb ik veel kunstenaars leren kennen, ben met ze bevriend geraakt, werd soms ook hun chirurg. Dat ging vaak via Herman Krikhaar, de galeriehouder; die bracht mij bij zijn eigen bronnen. Cobramensen ja; Appel, Corneille en Rooskens ken ik goed, maar ook jongeren als Jeroen Heneman en Zuiderland. Ik heb geen voorkeur. Het werk van de beweging van Cobra vind ik prachtig, maar op de hyperrealisten ben ik evenzeer gesteld. En de zogenaamde jonge wilden vind ik interessant. Zo heb ik een behoorlijk gevarieerde kunstverzameling opgebouwd.

Als ik in New York ben ga ik altijd even de galeries af op Madison Avenue en in Soho. Daar hangt het nieuwste van het nieuwste. Maar ik ga ook altijd bij Karel Appel lunchen. Of ik nodig hem uit bij mijn dochter, die in New York woont, en confronteer hem bijvoorbeeld met de Nederlandse jonge wilden die in de Lower East Side exposeren en wonen. Maar Appel trekt zijn eigen baan, net als Corneille. Appel heeft geen tijd om zich met de mode bezig te houden. Hij is nu bezig met stormen en orkanen, woeste luchten boven het Hollandse landschap.

Greep: "Als ik in New York ben, ga ik altijd even de galeries af op Madison Avenue" (foto Franco Gori)

Mémoires

"Hoe leg je een verzameling aan? Neem een schilder als René Daniëls. Van die man ontstaat op een gegeven moment een beeld van 'die is in opkomst'. Daar koop ik dan iets van. Ik houd de beursberichten van de kunst goed bij. Ik sta aan de zijlijn van de kunst, maar ik weet waar het over gaat. Nee, ik neem niet zelf de penseel ter hand. Ik voel wel de behoefte. Later misschien, als ik het eens wat

minder druk heb. Dan wil ik ook mijn mémoires schrijven. Als het schrijven zelf te moeilijk blijkt, heb ik Edward Steur achter de hand. We hebben al een afspraak samen te beginnen. Hij kan dat heel goed.

"Op literair gebied laat ik me leiden door de boekentoptien. Dat is dan mijn adviseur. Zo krijg ik ook weer onder ogen wat de literatuur van deze tijd is, wat veel mensen nu de treft hier vrij unieke mengvormen aan van elementen uit de Franse en

moeite waard vinden. Dat is dus heel gevarieerd. Ik lees van alles. Van Iris Murdoch tot Kees van Kooten. Hersenschimmen van Bernlef, over dementie, dat vond ik erg goed. Ik heb een lichte voorkeur voor de realistische stroming. Ik lees graag detectives. Maar ook de meer geconstrueerde romans lees ik graag. Dan kijk ik naar de literaire opbouw die eraan ten grondslag ligt. Ik vind het leuk om die uit elkaar te halen, de lagen te onttrafen. Om te leren hoe ik het zelf had kunnen doen. Had kunnen doen - niet om het daadwerkelijk te doen, vooralsnog."

Samen eten

De liefde voor de culinaire geneugten heeft hij wel van huis uit meegenomen. Greep: "Thuis gingen we één keer per week in een restaurant eten. Zo heb ik veel gelegenheden in Den Haag en omstreken leren kennen. De Indonesische keuken is daar zeer goed, ja. Restaurant Garuda en zo. Maar de Zuidlimburgse keuken is ook erg interessant. Je

spannen sfeer van het samen eten. Niet zozeer door de drank die daarbij vloeit. Je drinkt er wel iets bij, maar dat moet secundair blijven. "Samen eten en drinken heeft een sociale functie. Zo zie ik ook het PVA-feest van vorige maand: onderstrepn dat we samen in het ziekenhuis werken. Het is geweldig hoe Garritsen en Paashuis 2900 maaltijden van goede kwaliteit hebben kunnen voorzetten.

Twee dames

Interne public relations vind ik van het allergrootste belang voor een bedrijf. In het Lucasziekenhuis in Amsterdam hielden we ook al boerenkoolavonden en sinterklaasfeesten waar vijf goedheiligmannen met elkaar gingen vechten. Laat niemand zeggen dat het programma van het PVA-feest te populair was. Doe maar gewoon dan doe je al gek genoeg. Zo'n feest moet de grootste gemene deler aanspreken, want het is uitdrukkelijk een feest voor iedereen. Kijk, die twee dames die daar zo hard stonden te zingen, het is niet direkt mijn smaak, maar je staat toch met bewondering te kijken naar hoe ze het publiek voor zich innemen met complimentjes en andere trucjes: iemand op het podium laten komen voor een duet en zo.

"Ik vind het onbegrijpelijk dat er zo weinig mensen van de medische staf aanwezig waren. Je hoort dan wel: zo'n massa is niks voor mij. Maar dit was geen massa, dit was het ziekenhuis. Je moet er gewoon bij zijn, bij zo'n feest, dat is je plicht."

Ajax

Het was voor hem geen verrassing dat de Olympische Spelen aan Amsterdam voorbij gingen. Greep: "Je zult zeggen dat het achteraf makkelijk praten is, maar ik heb altijd geweten dat Amsterdam het niet zou worden. Dat we zo volstrekt kansloos waren, heeft me wel verbaasd. Maar dat Barcelona het zou worden, stond voor mij al lang vast. Die Samaranch heeft een ongelooflijk uitgekend spel gespeeld. Als die geen standbeeld op de Ramblas krijgt... Een geweldige stuk public relations! Zo zou ik het ook gedaan hebben. Nee hoor, het is volstrekt oorbaar om andere steden aan te moedigen mee te dingen. Je weet toch waar je als stad aan begint? Het is een spel. Daarom valt het me tegen dat Vonhoff, Wagner en Van Thijn niet enige relativering hebben kunnen opbrengen. En dan zo'n Saar Boerlage... zeggen dat ze het jammer vindt voor Barcelona, terwijl de hele stad uitbundig feest viert! Typisch Hollandse aanmatiging. Toch vind ik Nederland het beste land dat ik ken."

Kan hij enige relativering opbrengen als het zijn eigen Ajax betreft? Greep: "Ajax is uniek. De sfeer.. Jongens die ergens anders zijn gaan voetballen, komen steeds weer terug naar het spelerhome. Onze blessurebehandeling, daar kan geen andere Nederlandse club aan tippen. En ook op het sociale vlak. Ajax doet er alles aan om haar jongens maatschappelijk te begeleiden. Ze krijgen de ruimte om hun school af te maken, om een maatschappelijke carrière op te bouwen. PSV heeft dat allemaal niet, in die vorm. Die club is bedrijfsmatig wel in orde; maar ach, het ergert me dat ze maar blijven en blijven kopen. Waarom niet Hoddle aangekocht, die Ajax niet kon betalen? Wat ze nodig hebben is een echte spits, dat is toch bekend? Waarom kopen ze dan Koeman en Vanenburg bij ons weg? Van Koeman vind ik het jammer; die was nuttig. Vanenburg betreurt ik niet zo. Een veredelde zaalvoetballer is dat. Een balletdanser die steeds dezelfde pirouetten draait. Maar Gullit, moet ik toege-

ven, dat is fenomeen. Hoewel, als je Rijkard op hem zet..."

Japan

Hoe vergaat het een stadsmens die in een tamelijk eenzaam huis op een heuvelrug buiten Maastricht komt te wonen? Greep: „We wonen daar prachtig. Het mooiste is wel het uitzicht op het Jekerdal. De veranderingen: de jaargetijden, schemer, mist, zonlicht op de bomen. Ik mis de stad niet. Je moet ook bedenken dat ik niet zo gek vaak thuis ben. Zoals nu: ik kom net uit Amerika.

„Als je me nu vraagt, waar ga je het liefst heen, dan zou ik het niet kunnen zeggen. Ik ben graag in de Verenigde Staten, maar ook in Latijns-Amerika, of Portugal, of in het Verre Oosten - Bangkok, Japan. Japan is een land dat me bijzonder boeit. Een modern land, maar toch met een sterke basiscultuur, die ze niet loslaten. Open, maar tegelijkertijd houden ze vast aan een zeker isolationisme. Die paradox is de kracht van het land. Ze imiteren niet langer, ze hebben de leiding op zich genomen - ook op het gezondheidsgebied. Wij kijken nu naar hoe zij het doen. De Japanners hebben nu al de langste levensverwachting. En de cijfers van hart- en vaatziekten zijn erg laag. Ondanks het hoge levenstempo, de stress? Flauwekul. Een zekere mate van stress is juist goed voor het hart. Ze eten gezond, dat is het. Veel vis, weinig vet. Maar ook in Japan rukken de hamburger en de tournedos op."

Weglokken

Het woord public relations is al een paar keer gevallen. Je kunt het ver-

gelijken met vrienden maken. Greep: "De mensen moeten zich een beeld kunnen vormen van iets. Fokker heeft dat altijd goed begrepen. Philips begint het nu ook in te zien. De gezondheidszorg moet het nog gaan inzien. Dat is tot nu toe maar heel matig.

"Er moet geen public relations worden bedreven om elkaars patiënten weg te lokken. Als de ziekenhuizen van Heerlen en Maastricht een concurrentiestrijd met elkaar aangaan, daar hoor je wel eens iets over, dan vind ik dat ruzies op het boeren erf. Het zou jammer zijn als we die kant opgaan. Zo zijn wij in Nederland niet gebouwd. Wij zijn anders dan de Amerikanen. Ik zou het niet toejuichen als de ziekenhuizen met een geluidswagen stad en land afgaan, met een paar specialisten in een aanhangwagen, met een schepnet in de hand. Het gaat om hele groepen. Het gaat om de hele gezondheidszorg. Onze chirurgen - onder wie vier à vijf professorabele mensen! - mogen van mij elders opereren. Voor moeilijke gevallen kunnen zij naar buiten. Daar moet je niet kinderachtig in zijn.

"Neem zo'n voortreffelijk programma over kanker, dat onlangs op de tv is uitgezonden. Dat is goeie public relations. Maar als Van der Reijden zegt: 'Specialisten is het slag mensen met drie vrouwen en vier boten', dan vind ik dat een onverdiende kwalificatie. En ik vind het ook onverdiend dat hij met zo'n uitspraak zoveel aandacht in de pers krijgt. En nu komt hij naar Maastricht, ik weet het, ik heb het hem zelf als eerste gesuggereerd! Kijk, ik heb veel strijd met hem gestreden. In de tijd van de specialistenvereniging werd uitgezonden om met hem te praten, was hij een soort tegenstander van me. We hebben elkaar de huid volgescholden. Maar het is een zeer hoogwaardige man. Ik heb hem de Maastrichtse situatie uitgelegd en gezegd: 'Lijkt het je wat? We kunnen je goed gebruiken met je Haagse uitstraling.' Ik ben reuze blij dat hij komt."

Ad van Iterson

Op 2 oktober nam prof. dr Co Greep de dr. J.G.H. Tanspenning in ontvangst, de hoogste universitaire onderscheiding. Deze penning is vernoemd naar de grondlegger en eerste College van Bestuur-voorzitter van de R.L. De Tanspenning wordt toegekend aan personen die zich bijzonder hebben ingezet voor de universiteit.

Prof. Greep werd bij deze gelegenheid toegesproken door bestuursvoorzitter van het academisch ziekenhuis, J. Verhey, en door de secretaris van de medische faculteit, E. Steur.

Verhey over Greep: "Hij is het geweest die het leven gered heeft van het ongewenste kind, de achtste faculteit der geneeskunde in Nederland." Verhey is van mening dat Greep daarmee ook het leven heeft gered van het academisch ziekenhuis. "Maar niet alleen heeft hij deze tweeling het leven gered, hij heeft ze ook gevoerd tot op de drempel van volwassenheid. Het is niet in de laatste plaats aan hem te danken dat Maastricht op de landkaart van geneeskundig Nederland en misschien zelfs van de wereld is gebracht." aldus Verhey.

Steur zei dat Greep de Maastrichtse medische faculteit uit

haar landelijke isolement heeft gehaald. "Professor Greep is met professor Tiddens de eerste geweest die zijn persoonlijke, professionele medische carrière gedeels heeft opgeofferd voor de opbouw van de Medische Faculteit en de Rijksuniversiteit Limburg in Maastricht."

In zijn dankwoord zei Greep: "Ik beschouw deze penning als een honorering voor een periode waarin ik het in het ongerede geraakte facultaire schip met behulp van velen weer op koers heb kunnen krijgen." Tevens stipte Greep een aantal problemen in de gezondheidszorg aan. Met betrekking tot het beleid dat van Haagse zijde valt te verwachten, zei hij: "Mijn stormbal is al gehesen." En: "We gaan weer naar de tijd van de heren van 17 van de VOC waar het vergaren van peper en thee belangrijker was dan het vergaren van kennis."

Over de nieuwbouw van het academisch ziekenhuis merkte Greep op: "Samen met de faculteiten zal één gebouwelijke situatie moeten worden gecreeërd."

Integratie van van ziekenhuis en faculteiten is immers essentieel - iets waar Verhey in zijn lofreden ook al de nadruk op legde.

HUISARTS IN MEDICODRAMA

Woensdag 26 november vertonen leerlingen van de Maastrichtse toneelacademie in de aula van het Hoofgebouw van RL het toneelstuk 'Ruggespraak'. Het stuk handelt over de mondigheid van de patiënt in het contact met zijn arts. Na afloop bestaat er de mogelijkheid om met een deskundig forum de gespeelde problemen te bediscussieren.

In de voorstelling worden de belevenissen van Jo Scheepers gevolgd. Eigenlijk een doodnormaal iemand; getrouwd, vader van een dochter in de puberteit en conciërge van een scholengemeenschap. Op een slechte dag komt Jo met pijn in de rug thuis. Jo heeft een probleem: hij kan zijn huisarts niet overtuigen van de ernst van zijn klacht. Omdat de huisarts, door persoonlijke problemen gekweld, de ernst van de kwaal niet wil inzien, ontstaat voor Jo een onnodig lange en zeer vervelende periode. Angst en twijfel leiden uiteindelijk zelfs bijna tot een depressie. Gelukkig beschikken zijn gezinsleden wel over de nodige mondigheid. Opvallend blijkt hoe het gezinsleven van de huisarts en zijn stemming van invloed kunnen zijn op de aandacht voor zijn patiënten.

Een aantal aspecten van de patiënt-arts relatie komen aan de orde en zullen vragen oproepen, zoals; 'Mag een patiënt de dupe worden van de stemming van de huisarts?', 'Gaan artsen zo met patiënten om?', 'Zijn patiënten zo belachelijk dom?' of 'Wat is mondigheid?'

Centraal in het verhaal staat de mondigheid van de patiënt. Waar vader Jo door zijn onmondigheid de arts niet van zijn kwaal weet te overtuigen, slaagt zijn brutale dochter erin om telefonisch de pil te bestellen. Ook de machtspositie die een arts tegenover zijn patiënt inneemt komt schrijnend aan de orde: 'Waarom was U niet duidelijker, meneer Scheepers, want dit is toch wel een stuk ernstiger. Maar dat is Uw eigen schuld.'

Omdat het toneelstuk qua stijl, overeenkomsten vertoond met de televisie-serie 'Zeg 'ns Aaa' is het alleen voor het aankijken al meer dan de moeite waard. Het is dan ook zeker niet alleen bedoeld voor aanstaande artsen en zal waarschijnlijk een veel breder publiek aanspreken. Oorspronkelijk kwam de opdracht van de Algemene Vereniging voor Patiëntenbelangen. Leerlingen (derde jaars) van de toneelacademie maakten het toneelstuk, dat op deze wijze in hun studiecursus ingepast wordt. Voor het eerst zullen zij nu hun werk vertonen voor

BEWEGINGSWETENSCHAPPERS MISSEN BUS

De bus, die elke week een groep bewegingswetenschappers naar Hoensbroek vervoerde om he daar op sportieve wijze hun wetenschap te laten beoefenen, rijdt voorlopig niet meer. Dat is het gevolg van moeilijkheden tussen de vakgroepen Gezondheidsethiek & Wijsbegeerte en Bewegingswetenschappen. De onenigheid was ontstaan omdat gedurende het nu lopende algemene blok 'Mensbeeld en Gezondheid' een onderwijsgroep en een practicum samenvielen.

Guy Widdershoven, coördinator van het blok Gezondheidsethiek & Wijsbegeerte, was niet te spreken over het feit dat bewegingswetenschappers steevast een half uur te vroeg zijn onderwijsgroep moesten verlaten om de bus te kunnen halen die hen naar het sportpracticum in Hoensbroek vervoerde. Widdershoven toonde zich bovendien gekweld over de opmerking van collega Frans Verstappen, coördinator bij Bewegingswetenschappen, dat "dat laatste half uur best gemist kon worden". Volgens Verstappen kon de bus, die de derdejaars naar

Hoensbroek brengt, alleen al om organisatorische redenen niet later vertrekken. "We moeten rekening houden met de bespreking van de accommodatie en de mogelijkheden van de docenten in Hoensbroek. Bovendien moeten de tweedejaars studenten die 's morgens gesport hebben weer opgehaald worden."

Verstappen kan maar weinig begrip opbrengen voor de reacties van Widdershoven. Hij betreurt het dat de studenten zich zo makkelijk door hem hebben laten meesleuren en zelfs massaal besloten niet naar

studenten en medewerkers van de universiteit. Misschien dat bij voldoende belangstelling vaker geprofileerd kan worden van het werk van andere instellingen.

Na afloop is er de mogelijkheid om met een aantal mensen te discussiëren. Niet zo zeer over het toneelstuk zelf, maar meer over de vraag waarom het contact tussen arts en patiënt zo mis kan lopen. Het forum zal worden voorgezeten door Frans Bijvonck, lid van het Patiënten-Platform. Hij wordt bijgestaan door de huisartsen Yvonne Winants en Jacques van Thiel, mevr. Brandenburg van de Algemene Patiëntenvereniging, hoogleraar Gezondheidsvoorlichting Gerjo Kok en filosoof Guy Widdershoven. De voorstelling is woensdag 26 november om acht uur in de aula van het hoofgebouw. Entree is gratis.

Marc Bonten

Het, zulle moe sche .De, voor beu op d maa ding juric aant De i niet zich ze r lenk lang tion vert disc gepl drei kan Er evei

Jannie Riteco

Recht vaak krom vertaald

JURIDISCHE VERTALERSOPLEIDING OPNIEUW VAN STAL GEHAALD

De juridische faculteit en de Maastrichtse Vertalersopleiding willen samen een tweede fase-beroepsopleiding gaan verzorgen onder de weidse benaming: recht en linguïstiek. Het is de bedoeling dat per 1 september 1987 de eerste studenten kunnen beginnen. De cursus zal een jaar duren en is toegankelijk voor afgestudeerde juristen en dito vertalers. Ook afgestudeerden in een vreemde taal aan een letterenfaculteit elders in het land komen in aanmerking. Het bedrijfsleven, dat voor een eerste beoordeling van de plannen jongstleden vrijdag was uitgenodigd, heeft nog geen toezeggingen voor financiering gedaan. Tweede fase-opleidingen krijgen slechts voor vijf jaar een startsubsidie van de overheid; daarna moeten ze op eigen benen staan.

Samenwerking tussen universiteit en vertalersopleiding (voluit: Rijksinstituut voor Hoger Beroepsonderwijs, Opleiding tot Vertaler) is er al sinds 1981. Zo wordt bijvoorbeeld door de RL een personeelsplaats aan de vertalersopleiding afgestaan voor het verzorgen van cursussen aan de verschillende faculteiten. Het betreft cursussen die de lees-, spreek- en schrijfvaardigheid moeten verbeteren. Met deze nieuwe invulling van de tweede fase is het echter de eerste keer dat er een gezamenlijke opleiding zal worden aangeboden. Aan de wieg van het plan stond mr. Gerard René de Groot, universitair hoofddocent bij de juridische faculteit. Samen met drs. W. Welsing, directeur van het vertalersinstituut, werkte hij het uit. De Groot: "Er is sprake van een gat in de markt. In het internationale juridische verkeer duikt telkens weer het probleem op van de vertaling van juridische teksten. Of dat nu heel precies moet gebeuren, bijvoorbeeld bij de vertaling van contracten, of in wat ruimere zin, wanneer je aan een buitenlander moet uitleggen hoe ons rechtssysteem werkt. In beide gevallen is het moeilijk, omdat juridisch vertalen feitelijk rechtsvergelijking is. Een term in de ene taal is niet zomaar over te zetten naar een andere, zonder te weten in welk verband die termen staan. Er moet dus inzicht zijn in de rechtsstelsels waarin de begrippen hun plaats hebben. Gewone meesters in de rechten die een beetje hun talen spreken, blijken het daar toch niet mee te redden.

Gerard René de Groot: "Juridisch vertalen is feitelijk rechtsvergelijking". (foto Franco Gori)

Hetzelfde geldt voor vertalers: zij zullen nogal wat juridische kennis moeten hebben om adequaat juridische teksten te kunnen vertalen. Deze opleiding wil in die lacunes voorzien". Volgens De Groot gebeurt er aan andere universiteiten op dit gebied ook het een en ander, maar wordt de Maastrichtse opleiding de enige die een geïntegreerde juridisch-linguïstische cursus zal aanbieden.

De toegankelijkheid tot de cursus is niet onbeperkt. Van de juristen die zich aanmelden wordt verwacht dat ze naast meer dan gemiddelde talenkennis een "aantoonbare belangstelling" hebben voor internationale rechtsproblematiek. Van de vertalers wordt affiniteit met juridisch vertaalwerk gevraagd. Als de geplande capaciteit overschreden dreigt te worden zal men de beste kandidaten trachten te selecteren. Er is plaats voor 18 juristen en eveneens 18 vertalers.

Afgewezen

Het plan is op zichzelf niet nieuw. Al in 1983 werd een soortgelijk plan voor een invulling van de tweede fase, zij het met een tweejarige cursusduur, aan minister Deetman voorgelegd. Toen werden alle voorstellen van juridische faculteiten echter afgewezen. Zowel De Groot als Welsing taxeren de kansen op goedkeuring deze keer beduidend hoger. Er zijn al wat contacten met ambtenaren op het ministerie geweest, en die gaven geen aanleiding tot pessimisme. Bovendien past het voorstel in de trend om meer samenwerking tussen instellingen van wetenschappelijk onderwijs en van hoger beroepsonderwijs te organiseren.

De vraagzijde is slechts summier onderzocht. Een echt marktonderzoek is niet verricht. Maar belang-

stelling voor de twee soorten afgestudeerden van deze beroepsopleiding (taal'kundige' juristen, en juridische vertalers) zou er in internationale organen zeker bestaan. De vertaaldienst van het Europese Parlement in Straatsburg kan mensen met een dergelijke kwalificatie goed gebruiken, en ook bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken is er interesse voor, zo werd de initiatiefnemers meegedeeld. Het bedrijfsleven, inclusief advocatenkantoren, is niet in de vroegste voorbereidingsfase benaderd. Aan personen uit die kringen is daarom op 7 november in een kleine conferentie een eerste schets van het curriculum ter commentaar voorgelegd. De organisatoren hoopten op twee dingen: dat het bedrijfsleven belangstelling zou tonen voor de opleiding en haar afgestudeerden, en dat er financiële toezeggingen uit de bus zouden rol-

len. De reacties waren, voorzover het de inhoud betrof, gematigd positief. Wel stelde men vragen bij verschillende onderdelen, onder meer over de verplichting om twee vreemde talen te beheersen; de cursusduur van een jaar zou meer pleiten voor slechts één taal, vooral voor de juristen.

Financiering

Tweede fase-opleidingen krijgen van de minister een startsubsidie voor vijf jaar. Daarna worden ze geacht zichzelf te kunnen bedruipen. Om die reden wenden universiteiten zich tot het bedrijfsleven. Overigens komt niet alleen het bedrijfsleven in aanmerking om de rol van geldschieter te spelen. Ook overheidsorganen, zowel nationaal als internationaal (EEG), kunnen als subsidiegever optreden. Het tweede doel van de conferentie was dan ook: mensen uit de commerciële sector tot de toezegging te bewegen dat men financieel over de brug zal komen. Dat heeft minder resultaat opgeleverd. Men kijkt daar eerst nog de kat uit de boom, voordat er tot actieve sponsoring wordt besloten.

De vertegenwoordigers van het bedrijfsleven gaven vrijdag wel blijk van belangstelling voor een documentatiecentrum dat vanuit de nieuwe opleiding opgezet zal worden. "Dutch Law in Foreign Languages" moet het gaan heten. Er zal documentatie worden aangelegd van vreemdtalige publikaties over Nederlands recht, en van vertalingen. Het centrum wordt op commerciële voet geschoeid: men gaat de diensten verkopen. Op die manier zou althans een deel van de opleiding gefinancierd kunnen worden.

Waarom tenslotte de opleiding met de pretentieuze naam "Recht en linguïstiek" is getooid is niet uit de voorstellen voor het curriculum af te leiden. Linguïstiek veronderstelt taalwetenschap en theorievorming, terwijl hier toch aan de studenten in een cursus van één jaar uitsluitend vertaalkennis op een specifiek gebied wordt aangeboden. Eenvoudig "Juridisch vertalen" zou de lading heel wat beter dekken.

Wammes Bos

UNIVERSITEIT EN CULTUUR

De beste dienst die vakwetenschappers de cultuur kunnen bewijzen is zich als vakwetenschappers vooral met het bedrijven van vakwetenschap bezig te houden. Want wat is nu eigenlijk het probleem dat onder de titel 'universiteit en cultuur' ons wordt voorgeschoteld. Als ik de 'Introductie' van de essay-prijsvraag optel bij de lezingen over 'Onbehagen in de cultuur' dan komt dat met name hier op neer: In de moderne samenleving worden moraal, politiek, kunst, religie, etc. overspoeld door wetenschap en techniek. De meest uiteenlopende problemen van normatieve en esthetisch aard zouden vandaag de dag worden vertaald in wetenschappelijk hanteerbare problemen. Daarmee wordt dan onderhands het menselijk leven getransformeerd in een technisch manipuleerbaar bestaan. Zo te zien baart dit onze cultuurfilosofen en -kritici ernstige zorgen.

Welnu, als het probleem in feite is dat het huidige wetenschapsbedrijf alle overige vormen van zingeving verdringt dan lijkt mij wat Max Weber in 1919 zijn gehoor van aankomende studenten voor hield, nog steeds het aanhoren waard. In de voordracht 'Wissenschaft als Beruf' geeft Weber zowel de mogelijkheden als de beperkingen van wetenschap aan.

Om te beginnen verschaft, wetenschap kennis, naast methoden om nieuwe kennis te verwerven. Bovendien kan zij duidelijk maken welke middelen het meest effectief zijn om een bepaald doel te bereiken. Wat wetenschappers echter niet kunnen is aangeven welke doelen nastrevenswaardig zijn. Een docent die vanaf de kathedraal zijn publiek van bepaalde politieke of morele standpunten tracht te overtuigen gedraagt zich - zo Weber - niet meer als wetenschapper, maar als demagoog. Hooguit kan worden aangegeven wat er op ethisch of politiek vlak volgt uit een specifieke wereldbeschouwing.

Precies dit bewustzijn van de beperkingen die aan het vakwetenschappelijk kennen gesteld zijn, lijkt mij een belangrijke voorwaarde voor een veelzijdige cultuur. En over een in die zin begrensde wetenschap zou je met Weber kunnen zeggen: "Es scheint mir das nicht so sehr wenig zu sein".

Deelname aan de essay-prijsvraag "Universiteit en cultuur" is nog steeds mogelijk. De inzendingstermijn sluit op 15 januari 1987.

Annette Boenink

Hoe kiest een middelbare scholier een studie en een universiteit?

"ZO'N STUDENT VOOR EEN GROEP VAN VIJFTIG LEERLINGEN MAAKT GEEN INDRUK"

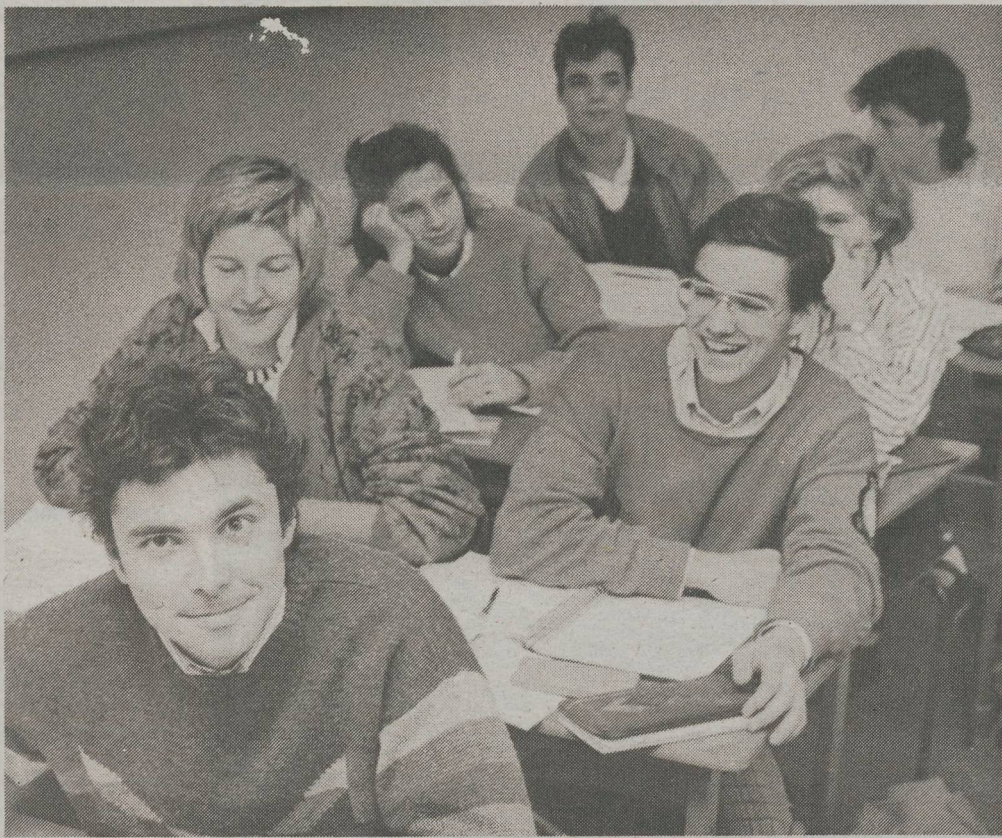
De abiturient die in deze tijd moet beslissen over zijn toekomst kan alleen al aan de universiteiten kiezen uit zo'n 150 studierichtingen. Die keuze wordt hem niet gemakkelijk gemaakt. Meer nog dan in andere jaren storten de universiteiten zich in de slag om de student. Scholen worden overspoeld met informatiemateriaal, vertegenwoordigers van instellingen trekken het land in om 'hun' systeem aan te prijzen en op de voorlichtingsdagen wordt de potentiële student met de grootst mogelijke zorg omringd.

En de studiekeuzer zelf? Wat bezielt hem om economie, psychologie of Japans te gaan studeren? En waarom juist in Tilburg, Nijmegen of Maastricht? Om deze vragen te beantwoorden gingen we terug naar school, een dag in Helmond en een dag in Maastricht. Helmond ligt immers precies in het midden van de driehoek Tilburg-Nijmegen-Maastricht en het Veldeke-college ligt bijna voor de deur van de RL, maar lang niet iedere leerling ziet daar het gemak van in.

Voor één december moeten duizenden schoolverlaters op gymnasium, atheneum en VWO zich inschrijven voor een eventuele vervolgstudie. Op school wordt die keuze voorbereid en begeleid. Uit mijn eigen middelbare schooltijd herinner ik me alleen de keuzebegeleidingslessen, waarvan niet zoveel bleef hangen. Je proefde aan wat er zoal te koop was in beroepenland, maar de uiteindelijke keuze was vrij willekeurig. Tegenwoordig wordt de begeleiding - in ieder geval op de twee scholen waar ik heb rondgekeken - grootscheeps aangepakt. Op het Henric van Veldeke College in Maastricht (650 leerlingen, verspreid over HAVO, atheneum, gymnasium) is er in de derde klas een oriënterend programma over beroepen, dat is afgestemd op de keuze tussen een A- of B-pakket. In de vierde klas is er een soortgelijk programma, maar dan toegespitst op de specifieke eisen van een universitaire studie. In deze 'pakketkiezersklas' wordt zelfs een professioneel adviesbureau ingeschakeld. Iedere leerling die dat wil kan zich laten testen door de Stichting School- en Beroepskeuze Maastricht. Op grond van deze test volgt een gesprek met leerling en ouders en de resultaten worden verwerkt in een rapport. Ook leerlingen uit de hogere klassen kunnen zo'n test te doen. In de vijfde en zesde klas zijn er verschillende voorlichtingsavonden, waarin zeven Maastrichtse scholen samenwerken. Ook kan de leerling beschikken over alle mogelijke informatiemateriaal. De dekaan fungeert als mogelijke praatpaal en in de zesde klas worden de twijfelaars opgespoord en tot een keuze 'gedwongen'. Ondanks de intensieve begeleiding valt de definitieve keuze voor de meeste leerlingen pas heel laat. Dekaan Knoops: "Ik zou ze de kost niet willen geven die het in het eerste trimester van het zesde jaar nog niet weten en dan in allerijl moeten beslissen. Hele groepen moeten nu nog worden ondergebracht."

Op het Dr. Knippenberg College in Helmond (784 leerlingen, HAVO/atheneum), is de begeleiding in grote lijnen vergelijkbaar met die van het Veldeke College. Alleen zijn hier de verschillende onderde-

Het jachtseizoen is in volle gang. Een klas 'wild', leerlingen van het Veldeke College in Maastricht. (foto Franco Gori)

len niet vrijblijvend. Elke leerling wordt verplicht getest, in dit geval door het Onderwijskundig Centrum Helmond. In de vierde en vijfde klas moeten alle leerlingen verplicht op gesprek bij de dekanen ("dat is wel goed", vinden ze zelf, "anders zouden we toch niet gaan"). Aan het einde van het vijfde jaar moet er dan een eerste voorlopige keuze gemaakt zijn. Toch blijken er ook hier in de zesde klas nog veel "zwevende kiezers" te zitten. Dekaan Klerkx: "In de eindexamenklas laten we ze in principe vrij. Maar als we denken dat er nog geen goede beslissing is genomen, zitten we ze toch weer achter de broek. Je begeleidt die leerlingen al vanaf de derde klas, dus het is moeilijk om ze los te laten."

Walkman

In de middelbare scholier van nu tekent zich de yuppie van de toekomst al af. De tijd van slofber-

truien en overhemden uit vaders kast is duidelijk voorbij. Een fraaie haarcoupe is belangrijker dan ooit. De bij leerlingen zo geliefde en bij leraren zo verguisde pukkel heeft plaatsgemaakt voor het (plastic) diplomatenkoffertje. De kick van de joint is vervangen door die van een walkman. Alleen de spijkerbroek is onverwoestbaar overleefd.

De leerling is trendgevoelig en dat geldt ook voor zijn studiekeuze. Dekaan Knoops: "Er zit een héél, héél sterke beweging in de studiekeuzes. In mijn tijd waren sociologie en politicologie in. Nu zijn dat zeltogende bedrijven. De economische richting en het management zitten heel sterk in de lift." Ondanks deze verschuivingen lijkt het bijna onmogelijk een algemene lijn te ontdekken in de factoren die de studiekeuze van de leerling bepalen. De ene groep noemt de invloed van vrienden zeer belangrijk. Een andere groep verwerpt dat onmiddellijk weer: "Als je naar de

middelbare school gaat, kies je die school waar ook je vriendjes zitten. Maar dit is een beslissing voor je leven, dat kies je helemaal zelf." Met ouders is het al precies hetzelfde. Er zijn leerlingen die per se niet hetzelfde beroep willen als hun ouders en andere die niets liever willen dan dat. En hoeveel leerlingen zijn er niet die bijvoorbeeld Frans gaan studeren omdat ze de Franse leraar adoreren? Toch kunnen de dekanen wel wat algemene tendensen aan te geven. Zo menen ze dat momenteel economische factoren een heel grote rol te spelen. Bijna alle leerlingen die ik spreek noemen het beroepsperspectief als belangrijkste motivatie voor hun keuze. Daarnaast geven ze aan de studie ook wel interessant te vinden. 'Leuk' lijkt enigszins uit hun vocabulaire geschrapt.

Prins op wit paard

Een tweede algemene tendens die zich aftekent en die ook samenhangt met maatschappelijke factoren is de verschuiving in de pakketkeuze. Het prepakket ligt eruit. Bijna elke leerling kiest minstens een of twee exacte vakken. In die pakketkeuze is er nauwelijks nog verschil tussen jongens en meisjes. De emancipatie werpt haar vruchten af. Toch wordt de pakketkeuze niet weerspiegeld in de uiteindelijke beroepskeuze. Zo zijn er nog steeds erg weinig meisjes die een technische opleiding gaan volgen. Volgens dekaan Klerkx kiezen veel meisjes na het eindexamen toch de gemakkelijkste weg: "Wij moeten

zichtbaar misnoegd over zoveel verspilld talent.

Propaganda

Slechts een kleine groep leerlingen kiest al vroeg bewust voor een bepaalde studie. Vaak gaat het dan om mensen die naar het conservatorium, de toneelacademie of de kunstacademie gaan. Ook het beroep van dierenarts blijkt voor een kleine, hardnekkige groep een ware roeping. Knoops: "Er zijn altijd mensen die dat per se willen en die krijg je daar met geen schietgeweer vanaf, al zeg je nog zo vaak dat er straks meer dierenartsen dan koeien zijn. De toekomst van die mensen ligt in kanaries en katten." De meeste middelbare scholieren zijn niet zo standvastig en de universiteiten spelen daarop in. Klerkx: "Och god, als je ziet wat hier elke dag aan informatie binnenkomt. Daaraan kun je zien dat het slecht gaat met de instellingen. Hoe meer ze hun best doen, hoe harder ze studenten nodig hebben." Het aantal vervolgoopleidingen neemt toe, de spoeling wordt dun en de slag om de student wordt met des te meer inzet gevoerd. Knoops geeft hiervan een treffend voorbeeld: "Een paar jaar geleden moest ik een tientje betalen als ik uit Nijmegen een studiegids wilde krijgen en moet je nu kijken." Hij maakt een wijds handgebaar naar de stapels informatiemateriaal die hij -ongevraagd- krijgt toegestuurd. Niet alleen uit Nijmegen, maar uit het hele land. "Het is duidelijk dat bij alle universiteiten een flink stuk van het budget in propaganda gestoken wordt."

Het is nog maar de vraag in hoeverre al die propaganda de middelbare scholier bereikt. Van de ruim dertig leerlingen die ik heb gesproken bleken er maar vier de groots opgezette advertentiecampaagne van de RL te hebben opgemerkt. De anderen hadden er "helemaal niets van gehoord". Als deze kleine steekproef ook maar enigszins representatief is heeft de campagne haar doel behoorlijk gemist.

Voorlichtingsdagen

De slag om de student lijkt steeds meer op een politieke verkiezingscampaagne. Al maanden worden de kiezers gelokt met huis aan huis verspreide folders. Vlak voor de definitieve beslissing valt trekken de lijsttrekkers het land in om persoonlijk te werven om de gunst van de kiezers. Volgens Klerkx zijn de voorlichtingsdagen die de scholen organiseren beslissend voor zowel studiekeuze als keuze voor een bepaalde universiteit. Maastricht maakt op die dagen in Helmond geen best beurt: "We verzorgen hier voorlichtingsdagen voor de hele regio. Dat gaat om minimaal 2500 leerlingen. En ik moet je eerlijk zeggen, wij zijn niet kapot van wat we hier vanuit Maastricht aan voorlichting gehad hebben." Klerkx laat me het overzicht zien van de voorlichtingsavonden. Maastricht valt tussen 80 presentaties op als enige met uitsluitend een studentvertegenwoordiging. Bij andere instellingen worden professionele voorlichters, docenten, studieadviseurs en zelfs zwaargewichten als directeurs en professoren ingeschakeld. Klerkx: "Zo'n student voor een groep van vijftig leerlingen maakt geen indruk. Dat werkt gewoon niet, die heeft geen overwicht. Op z'n zachts gezegd komt het kneuterig over. Dit jaar gaan we in de begeleidende brief zeggen dat we daar niet meer van gediend zijn. Als jullie een student blijven sturen hoeven jullie niet meer te komen. Op voorlichtingsavonden staan hier negen busen voor de deur. Ze zeuren ons hier de oren van de kop om een praatje te mogen houden, dus we hebben het voor het kiezen. Geef dat maar door. Die voorlichtingsda-

er echt op hameren dat meisjes doorstuderen. Ze dromen blijkbaar toch nog van de prins op het witte paard." Ter illustratie laat hij mij een enquête zien, waarbij 94 eindexamenkandidaten gevraagd is naar hun uiteindelijke studiekeuze. Uit die groep gaan 18 leerlingen naar de technische universiteiten, 24 naar de andere universiteiten (waaronder 4 naar Maastricht); 28 leerlingen kiezen voor een hogere beroepsopleiding, vooral economisch (HEAO en HES) en technisch (HTS) gericht. Daarnaast zijn er 24 leerlingen die 'iets anders' gaan doen. Volgens Klerkx bijna allemaal meisjes: "Dat beeld zie je al jaren. Er zit altijd een verpleegster bij en altijd een paar meiden die naar Schoevers gaan. Daarvan hebben er een paar het ideaal om stewardess te worden. De rest gaat werken, geld verdienen, een man aan de haak slaan. En dat zijn vaak beregoede leerlingen," aldus Klerkx.

gen. jullie. Het v. kaan lege t. beurd dat w. voorli. delb. praag groep moet stude

Dufk

Als maak de v. heeft moge unive er nu krijgt gens deze voor teit: Leer klein die v. uitste te m

Ook de v. is: "I in T. saai me leidii voor meis jong die c renk

Maa zoals de k gaan voor (exa mie) Maa Helr marl trich sche ook bij j vera het som kant eers mak dere

De "De men net Lim Nijr mor dat en c ren. oud sias siev

Stu- Voc stra site ver leer zen blij Kno "Ze de forr moni ren zijn Kno gin;

Adviesbureau laat scholier zelf kiezen

VIA EEN TEST NAAR DE UNIVERSITEIT

De dame, enigzins misplaatst in de avondse wachtkamer, vraagt of ik óók getest word. Na mijn ontkenning steekt ze onmiddellijk van wal en vertelt over haar zoons. De oudste is achttien en gaat economie studeren. Maar haar jongste is een heel ander type: creatief, muzikaal en vooral besluiteloos. Terwijl mama op hem wacht wordt dit probleemkind getest bij de Stichting School- en Beroepskeuze Maastricht. Een laatste toevlucht voor de echte twijfelaars.

Jaarlijks worden ongeveer 500 middelbare scholieren individueel getest bij de Stichting School- en Beroepskeuze Maastricht. Met name de keuze van het vakkenpakket en -enkele jaren later- de vervolgstudie levert de nodige problemen op. Volgens beroepskeuzeadviseur Pierre Philip Schleijsen is die keuze er in de loop der jaren ook niet gemakkelijker geworden. "Niemand, bijna niemand kiest een opleiding om de opleiding alleen. De vraag op de arbeidsmarkt speelt nu een veel grotere rol dan vroeger. Toen was overal nog werk in te vinden. Daarom gaan ook steeds minder mensen talenstudies doen. Daar zit maar weinig perspectief in en je moet dan wel heel sterk in je schoenen staan om dat te kiezen. Jaren geleden waren de sociale vakken ook erg in trek. Dat was de topic, daar was werk in te vinden. Nu is daar een enorme inkrimping en komen de technische vakken, informatica en administratief werk weer op. Binnen deze maatschappelijke trend ziet Schleijsen wel nog steeds een scheiding tussen jongens- en meisjesberoepen. "Als je kijkt naar de capaciteiten is er nauwelijks nog verschil tussen jongens en meisjes. Maar bij de uiteindelijke keuze zoeken meisjes het nog steeds in de

omgang met mensen en kiezen jongens de wat technische, hardere beroepen. Er zit daar een behoorlijk spanningsveld tussen capaciteiten en interesse.

Taal, rekenen, ruimte

Capaciteit en interesse zijn de sleutelwoorden waar het bij de beroepskeuzetest om draait. Voor f 75,- vindt er een uitgebreid onderzoek plaats naar taalaanleg (woordenschat, exact denken in taal), rekeninzicht (vaardigheid om eenvoudige en uitgebreide opdrachten uit te voeren, rekensnelheid), ruimtelijk inzicht (denken in figuren) en wiskundig/technisch inzicht. Ook een intelligentietest maakt onderdeel uit van de procedure en verder tellen de schoolprestaties mee. Middels allerlei vragenlijsten wordt bovendien de interesse van de leerling gemeten. De uitslag van een dag testen wordt vergeleken met het gemiddelde uit de nivogroep (bijvoorbeeld VWO-abituriënten) en juist de verschillen met die groep maken méér duidelijk over de persoonlijke aard en aanleg van de scholier. Die persoonlijkheid speelt ook mee bij het advies voor een studie in Maastricht. Schleijsen: "We wijzen ze wel op het verschil in universitaire

gen, dat is een echte misser voor jullie, echt heel erg jammer." Het verhaal van Klerkx vindt bij dekaan Knoops van het Veldeke College bijval: "Dat is hier één keer gebeurd en daarna hebben we gezegd dat we dat niet meer willen. Bij die voorlichtingsdagen zijn zeven middelbare scholen betrokken. Zo'n praatje wordt gehouden voor een groep van 50 à 60 leerlingen. Daar moet je professionals hebben. Een student, dat werkt gewoon niet."

Dufkoppen

Als de studiekeuze eenmaal gemaakt is en het wervende praatje op de voorlichtingsdag is aangehoord, heeft de toekomstige student nog de mogelijkheid om op de betreffende universiteit te gaan kijken hoe het er nu echt aan toe gaat. Daarvoor krijgt de leerling zelfs vrijaf. Volgens dekaan Klerkx valt tijdens deze bezoeken de definitieve keuze voor de ene of de andere universiteit: "Daar mag niets mis gaan. Leerlingen zijn gevoelig voor de kleinste details. En ik moet zeggen, die voorlichtingsdagen zijn bij jullie uitstekend, daar heb ik niets op aan te merken."

Ook leerlingen zelf geven aan dat de voorlichtingsdag een laatste test is: "Ik ging naar de voorlichtingsdag in Twente, maar daar was het zo'n saaie boel, dat doe ik niet." En een meisje: "Ik wilde een technische opleiding gaan volgen. Maar op de voorlichtingsdag was ik het enige meisje. En als je dan ziet wat voor jongens daar komen. Allemaal van die dufkoppen. Daar wil ik niet jarelang tussenzitten."

Maar ook praktische argumenten zoals de afstand spelen een rol bij de keuze van een studiestad. Zo gaan Helmondse leerlingen toch voor een groot deel naar Eindhoven (exacte vakken) en Tilburg (economie), omdat dat bereikbaar is. Maastricht blijkt bij een deel van de Helmondse leerlingen goed in de markt te liggen. Klerkx: "Maastricht trekt vanwege het bourgondische karakter. Een groep mensen is ook gek op het onderwijssysteem bij jullie, maar een andere groep verafschuwt het ook. De vrijheid en het werken in groepen, dat kunnen sommigen niet aan. Aan de andere kant leeft hier het idee, dat je het eerste jaar in Maastricht iets gemakkelijker doorkomt dan bij andere universiteiten."

De leerlingen zelf over Maastricht: "De stad is wel leuk, maar of de mensen zo leuk zijn weet ik nog zo niet". De grapjes over "domme Limbo's" zijn hier niet van de lucht. Nijmegen blijkt redelijk wat Helmondse scholieren te trekken, omdat het zo'n leuke studentenstad is en omdat er vaak al vrienden studeren. Volgens dekaan Klerkx zijn ouders over die stad niet zo enthousiast, vanwege het wat al te progressieve stempel.

Studentenleven

Voor het Veldeke-college, dat twee straten van de Maastrichtse universiteit af ligt, geldt een ietwat anders verhaal. Ook hier zijn er natuurlijk leerlingen die voor Maastricht kiezen omdat ze dicht bij huis willen blijven, maar volgens dekaan Knoops is dat niet zo'n grote groep: "Ze gaan van hieruit massaal naar de voorlichtingsdagen omdat die informatie met betrekkelijk weinig moeite te krijgen is. Maar ik denk niet dat de meesten hier gaan studeren." Over de steden die wel in trek zijn bij de Maastrichtse scholieren is Knoops heel resoluut: "Vroeger ging je uit Limburg naar Brabant en

Nijmegen. Nijmegen, daar gaat geen kip meer naar toe. Die kunnen de tent binnenkort sluiten. De nadruk op het katholieke heeft ze geen goed gedaan. En ze hebben ook nog altijd het stempel van rood en progressief. Men denkt dat het er een rotzootje is. En dat geldt voor Tilburg eigenlijk ook. Wetenschappelijke naam hebben ze in Nijmegen eigenlijk ook nooit weten op te bouwen."

Op dit moment zijn Utrecht en Leiden heel erg in trek bij de Limburgse schoolverlaters. Knoops: "Utrecht omdat het niet zo ver van Amsterdam ligt en toch nog wel veilig is. Amsterdam vinden ze te ruig."

Leiden is in trek vanwege de eerbiedwaardigheid en natuurlijk omdat je daar de grote advocatenkantoren hebt. Wie de techniek in wil kiest voor Eindhoven, vanwege de bereikbaarheid, of Delft voor de reonomee. Niemand gaat naar Twente. Groningen trek ook altijd wel een aantal mensen. Die hebben de duidelijke behoefte om op eigen benen te staan. Rotterdam trekt op dit moment nogal vanwege Tinbergen. Maar die stad is weer niet zo leuk, dat houdt mensen weg uit Rotterdam."

Enigzins weemoedig constateert Knoops dat het tegenwoordig niet meer zo heel belangrijk is of een stad een echt 'studentenleven' kent: "Het type student is wel wat veranderd. Als mensen het nu willen bolwerken moet er vreselijk hard gewerkt worden. Steeds meer lui trekken op vrijdagmiddag naar huis en gaan op maandagochtend weer terug. Door de week wordt er gestudeerd. Een echt studentenleven is er niet meer. Vroeger moest je op de middelbare school keihard werken en was je in je studententijd heel vrij. Nu is dat precies andersom. Ik vind dat een hele verarming."

Emely Nobis

studiewijze. Mensen die graag in groepsverband werken, en dat moet je toch perse kunnen als je naar Maastricht gaat, laten we zien dat die mogelijkheid er is. Anderen zijn meer gebaat bij het oude systeem. Over het algemeen zie je dat mensen dicht bij huis willen blijven. Vroeger gingen ze nog wel eens ergens studeren omdat ze thuis wegwild. Maar nu gaan studenten ook wel op kamers wonen als ze in Maastricht blijven, dus dat speelt niet meer zo'n rol."

Zelf conclusies trekken

Wie denkt dat er na alle testen een pasklaar studieadvies uit de bus rolt, komt bedrogen uit. Schleijsen: "De test fungeert als achtergrondinformatie voor het mondeling gesprek. Daarin maken we die resultaten bespreekbaar. We wijzen er bijvoorbeeld op dat ze gezien hun capaciteiten in onze ogen niet zo'n verstandige keuze maken. We laten ze zien welke mogelijkheden er zoal zijn. Soms gaat dat in een richting waar ze zelf nog nooit aan gedacht hebben en soms is het eerder een bevestiging. Maar de bedoeling is dat leerlingen zelf hun conclusies trekken uit de gegevens."

De Stichting School- en Beroepskeuze werkt niet alleen met individuele scholieren. Onlangs is er door het ministerie van Onderwijs een nieuwe subsidieregeling afgekondigd, waarbij scholen die een individueel contract met de Stichting afsluiten, aanspraak kunnen maken op subsidie. Alle middelbare scholen in Maastricht maken inmiddels gebruik van deze mogelijkheid, sommige alleen voor het geven van beroepsvoorlichting, andere ook voor vakkenpakketonderzoek (waarbij alle leerlingen uit een klas getoetst worden) of toelatingsonderzoek (bijvoorbeeld op het moment dat leerlingen moeten kiezen tussen MAVO, HAVO of VWO). Maar niet alleen scholieren, ook steeds meer volwassenen vinden hun weg naar de Stichting voor School- en Beroepskeuze, waar ze informatie hopen te vinden over bijscholing en vrijetijdsbesteding. En de dienst Personeelszaken van deze universiteit bijvoorbeeld informeerde er onlangs nog naar geschikte cursussen voor universitaire werknemers. Veel volwassenen en scholieren maken gebruik van het uitgebreide documentatiecentrum van de Stichting. Met behulp van brochures en allerlei mediamateriaal is hier is de inmiddels gigantische informatiestroom over beroepen, opleidingen, cursussen en vrijetijdsbesteding bij elkaar gebracht.

Half jaar

Als de medewerkster, die alle informatie verzamelt en ordent, hoort dat ik van de Rijksuniversiteit Limburg kom, wil ze me nog wel wat vragen: "Hoe zit dat eigenlijk, hebben jullie geen audiovisueel voorlichtingsmateriaal? Ik heb al een half jaar geleden alle universiteiten aangeschreven om daarover informatie te krijgen. Van de RL heb ik niet eens antwoord gekregen op mijn brief. We zijn best bereid de kosten van een videoband voor onze rekening te nemen. Maar we kunnen natuurlijk niet bijdragen in het maken van de film. Misschien hebben we daarom wel niets van jullie gehoord. Terwijl het voor jullie toch een goede propaganda zou zijn, want een filmpje spreekt scholieren veel meer aan dan wat folders." Gelukkig kan ik haar vertellen dat de advertentiecampagne van drie ton nog een vervolg krijgt. Misschien kan daarbij aan een voorlichtingsfilmpje worden gedacht. En wat postzegels graag.

Emely Nobis

Universiteiten steeds harder in de slag om de student

"MAASTRICHT WAST VLEKKELOOS WIT, GRONINGEN VOELBAAR ZACHTER"

De universiteiten gaan steeds harder in de slag om de schaars wordende student. Middelbare scholieren lopen nu al in de derde klas van het VWO de kans met wervende folders om de oren te worden geslagen. Of ze worden naar een verduisterd lokaal gelokt alweer een videofilm over de voordelen van deze of gene studierichting te aanschouwen. De werving is steeds minder op de schooldecanen en steeds meer direct op het potentiële studentenproletariaat en hun bezorgde ouders gericht. Dure reclamecampagnes zijn de nieuwste trend in de vrije worsteling tussen de onderwijsinstellingen. En er wordt al begerig gemorreld aan de poorten van televisieland.

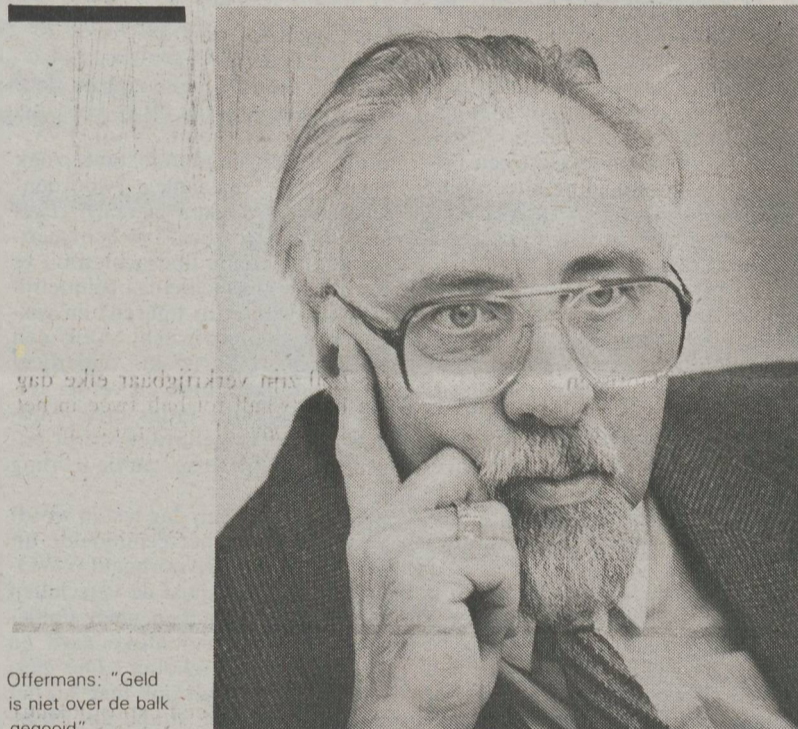
De voorlichting van de universiteiten is stevig aan het veranderen. Was de voorlichter vroeger degene die braaf persberichten over onderzoek de wereld instuurde, tegenwoordig moet hij zich professioneel op de marketing storten. Piet Aben, voorlichter van de Landbouwuniversiteit Wageningen: "De voorlichting wordt steeds directer toegespitst op de doelgroep. En dat is tegenwoordig de aankomende student die ervan overtuigd moet worden dat universiteit X veel beter is dan instelling Y. Dat wil zeggen: veel meer kans op werk oplevert, een hoger studierendement heeft, in een leukere stad staat."

Voorbeeld van de rechtstreekse benadering is de direct-mail campagne waarmee Nijmegen, Maastricht en Utrecht de bezoekers van hun voorlichtingsdagen te lijf willen gaan. De argeloze middelbare scholier die eenmaal zijn gezicht op zo'n dag heeft laten zien, moet er in de toekomst vanuit gaan dat hij of zij ten eeuwigen dage met informatie over de instelling in kwestie wordt bestookt. Of hij moet zich laten inschrijven natuurlijk.

Televisie

Directe benadering, in dat licht moet volgens Aben ook het recente initiatief van Maastricht worden gezien. Een dergelijke advertentiecampagne was enkele jaren geleden niet denkbaar in de universitaire wereld. Toentertijd bestond er onder de voorlichters een soort gentleman's agreement. Advertentiecampagnes, televisiereclame, direct mail, dat was not done, vond men eensgezind. De omslag is onmiskenbaar, wie daarvoor verantwoordelijk is geweest blijft evenwel onduidelijk. Misschien zijn het de tien Delftse hoogleraren die met een rondedansje een paar jaar geleden twee minuten zendtijd van het NOS-journaal vulden. Daarmee schudde Delft de passieve voorlichting van zich af en de andere instellingen wakker.

Al twintig jaar geleden zijn schooldecanen op het idee gekomen om de televisie in te schakelen en hebben zich tot de toenmalige NTS gewend met het verzoek om voorlichtingsprogramma's voor scholieren van verschillende niveaus te maken. De NTS wees dit verzoek af omdat men het maatschappelijk niet relevant vond. Dat was twintig jaar geleden. De NOS staat er anno 1986 nog steeds gereserveerd tegenover

Offermans: "Geld is niet over de balk gegooid"

en wilde onlangs niet ingaan op een plan voor een regelmatig terugkerende voorlichtingsrubriek over scholen en studies. Men vindt onderwijsvoorlichting te specifiek voor een regelmatig terugkerend programma.

Studentenlokkers

De universiteiten zullen hun voorlichting dus zelf aan de man moeten brengen. Wel, de creatieve universitaire voorlichters hebben niet stilgezeten. Naast Maastricht en Delft neemt ook Nijmegen de zaak actief ter hand. Sinds september figureren daar twee aparte studentenwerwers, actieve voorlichters geheten, in de wandelgangen evenwel vaker wel aangeduid met de term studentenlokkers. Hun laatste activiteit is de herfstcursus. Tachtig middelbare scholieren - voornamelijk 6-VWO-ers - mochten van 15 tot en met 18 oktober drie dagen een kijkje nemen in de universitaire keuken van Nijmegen. De scholieren kwamen uit het traditionele wervingsgebied Limburg, Brabant, Gelderland, Zeeland, Utrecht en een stukje Overijssel. Ze moesten f 75,- betalen en kregen daarvoor alle maaltijden en overnachting in St. Walrick,

een oud klooster iets buiten de stad. Verder bestond het programma uit drie dagdelen cursus en zeer veel verblijf op het sportcentrum. Feitelijke informatie over studiemogelijkheden, vereiste studiepakketten en dergelijke ontbrak trouwens gedurende de gehele herfstcursus.

KU-bus

Dat de herfstcursussen een succes zijn, vindt ook de Nijmeegse "studentenlokker" Bertus Legebeke. Vandaar dat de zaak volgend jaar wordt herhaald. Bovendien zijn er zomercursussen voorzien die speciaal op vijfdeklas VWO-ers zullen worden gericht. Zesdeklassers hebben in de zomer hun keuze al bepaald, dus die zijn als markt niet meer interessant.

In Delft organiseert de afdeling voorlichting, behalve de gebruikelijke abiturientendagen in oktober waar dit jaar 6000 scholieren en 2500 ouders op afkwamen, ook nog eens voorjaarsdagen voor derde en vierde klassers uit het VWO. Dit jaar namen 600 scholieren bus of trein naar de TU. Is dat niet erg vroeg om leerlingen met Delftse beloften te benaderen?

De woordvoerster vindt van niet. "Wij willen de scholieren in een vroeg stadium benaderen nog voor ze hun pakketkeuze op de middelbare school hebben gemaakt. Als ze dan uiteindelijk voor Delft kiezen is hun vakkenpakket in orde en zijn ze gemotiveerd zodat we zo min mogelijk studenten krijgen die na twee jaar afhaken." Delft probeert dus behalve meer studenten ook een hoger studierendement te krijgen. De universiteiten grijpen naar meer professionele middelen in de voorlichting en hebben de weg naar commerciële marketingbureaus gevonden. Nijmegen heeft twee jaar geleden op die manier haar imago laten peilen en in Utrecht is het 350-jarig bestaan door PR-jongens aangegrepen voor een versluisde reclamecampagne. Openlijke reclame maakt de Rijksuniversiteit in Groningen. Maar daar doen ze het nog op eigen houtje en dat is te merken ook. Collegevoorzitter Borgman volgt sinds kort op zondag gespannen de uitslagen in de eerste klasse hockey, nu het eerste herenteam van Groninger Studenten met shirtreclame de naamsbekendheid van de RUG op de Nederlandse hockeyvelden opstuw.

Made in Maastricht

Echt commercieel pakken ze het tot nu toe alleen in Limburg aan. In september en oktober verscheen in de grote landelijke dagbladen de inmiddels overbekende reeks advertenties, "Made in Maastricht". De Limburgers zijn voorlopig zeer tevreden. Het aantal studenten dat zich heeft aangemeld voor het bijwonen van de voorlichtingsdagen die nu worden gehouden, is sterk toegenomen. In 1985 waren er ongeveer 2800 belangstellenden, dit jaar zijn het er ruim 4200. De directe massale benadering van potentiële studenten met het produkt Rijksuniversiteit Limburg als ging het om een wasmiddel, lijkt dus te hebben gewerkt.

Maastricht loopt nu nog op kop met het bedrag van drie ton maar ook in Nijmegen wordt de begroting voor studentenwerving in snel tempo opgeschroefd. De Maastrichtse advertenties kostten 230.000 gulden en van het resterende 70.000 gulden verdween een aanzienlijk deel in de rinkelende kassa van het reclamebureau "Blauw & Blank". Een beetje "public relationsofficer" met assistent kost per dag toch al gauw zo'n 1600 gulden. Dat geld is volgens Offermans niet over de balk gegooid. Een professionele campagne is voor een kleine voorlichtingsafdeling (met een jaarlijkse begroting van 80 duizend gulden) te hoog gegrepen. Offermans: "Iedereen die creatief is komt op ideeën. De kunst is om de beste uit te kiezen. Welke sterke kanten van de universiteit verkies je als speerpunten om je naamsbekendheid te vergroten en via welk medium kun je het beste reclame maken. Dat uit te maken is vakwerk."

Limburg heeft de slag om het student ingezet na het tegenvallend aantal inschrijvingen van de laatste twee jaar. Momenteel studeren er slechts ongeveer 2500 studenten. Volgens de inmiddels berucht geworden motie van - toen nog - kamerlid Deetman moeten dat er in 1990 6000 zijn. Uit een vorig jaar gehouden onderzoek kwamen de probleemgerichtheid en de kleinschaligheid van het onderwijssysteem in Maastricht naar voren als de twee meest genoemde motieven

om aan de RL te gaan studeren. Dat zijn de speerpunten geworden in de reclamecampagne waarin, Offermans noemde het al, het in de eerste plaats gaat om de naamsbekendheid. Op advies van "Blank & Blauw" spelen de voorlichtingsdagen op het publiciteitsoffensief in. Ook daar komt de nadruk te liggen op die zaken die aankomende studenten kennelijk zo aanspreken. De advertenties worden uitgegroot rondgedeeld en de studenten die via een foto in de advertenties de studie in Limburg een gezicht gaven, zijn "life" aanwezig volgens het beproefde recept: maak je produkt herkenbaar. En er ligt al een plan klaar voor voortzetting van deze formule inclusief landelijke advertenties voor de komende drie jaar.

Aan Offermans de vraag of deze integratie van reclame en voorlichting geen gevaar oplevert voor de objectiviteit van de voorlichting. "Wij schuiven alleen die positieve punten van Maastricht naar voren die we ook hard kunnen maken," zegt Offermans vol goede voornemens. "In onze werving zullen we niet zeggen dat wij witter wassen dan anderen."

Vrije ondernemers

Inmiddels is door de Landelijke Commissie Academische Studievoorlichting (LCAS) een "Commissie criteria en codes voor voorlichtingsmateriaal" ingesteld. De Wageningse voorlichter Piet Aben, ook lid van die commissie: "De commissie moet een nieuw gentleman's agreement voor de voorlichting opstellen waaraan alle universiteiten en hogescholen zich verbinden. Maar die overeenkomst zal zich alleen over de inhoud van de voorlichting uitspreken. Met de vorm moet de commissie zich niet bezighouden." Het voorlichtingsmateriaal moet volgens Aben betrouwbare, objectieve en actuele informatie over toelatingseisen en arbeidsmarkt bevatten. Maar daarna zijn de instellingen vrij. Of ze nu de televisie inschakelen, het land in trekken of alleen maar voorlichtingsboekjes produceren, dat maakt de commissie niet uit.

Alle universiteiten zullen overigens op voorspraak van de commissie meewerken aan een gezamenlijk studievoorlichtingssysteem. Een landelijke informatiegids - de gele gids - waar iedere scholier in kan lezen wat waar en hoe gestudeerd kan worden. De codecommissie heeft met haar aanpak een geldverslindende reclamewedloop niet uitgesloten. En dat terwijl de markt van studenten niet toeneemt. Is het niet zinvoller dat de universiteiten onderling afspraken maken over de verdeling van de instroom van studenten? Volgens Offermans is de kans daarop klein. "Zulke afspraken zijn niet populair. De goed draaiende universiteiten hebben er natuurlijk geen belang bij en de anderen proberen juist een groter part uit de koek te krijgen. Als er geen kartelafspraken kunnen worden gemaakt over verdeelsleutels voor studenten, is concurrentie niet tegen te houden. Wij gaan als vrije ondernemers de markt op om te proberen ons marktaandeel te vergroten."

Ruud ten Hoedt/Frans Janssen/UP

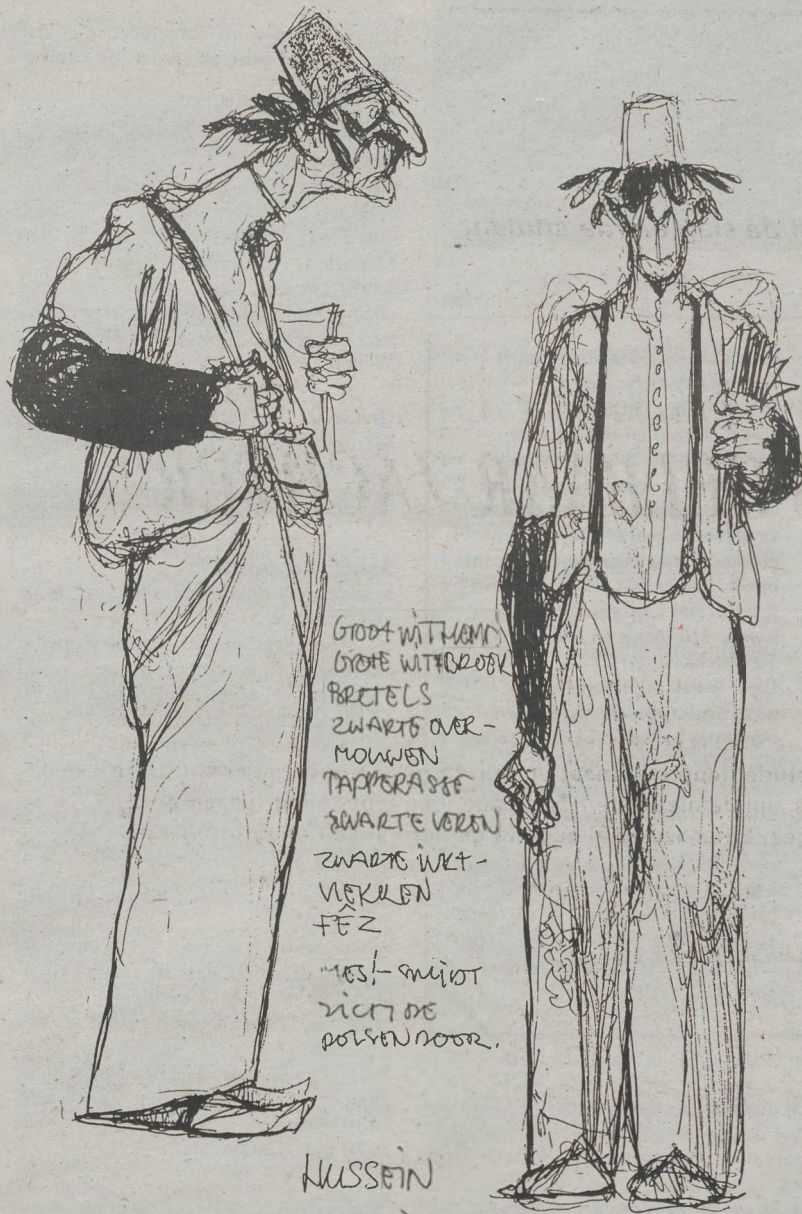
Universiteitsorkest, 'Alles is Drama' en Stadsacademie brengen lustrumspektakel

PEER GYNT, EEN GRANDIOZE COPRODUCTIE

We vergeten het soms, maar we vieren dit jaar nog steeds de tiende verjaardag van de universiteit. Veel vuurwerk is er tot nu toe niet geweest. Misschien gaat het de laatste maanden van dit jubileumjaar nog komen. In elk geval zorgen studenten de komende week voor spektakel. Op donderdag 20 november brengen zij de première van "Peer Gynt", een coproductie van het studententoneel "Alles is Drama", het Universiteitsorkest en eindexamen-studenten van de Stadsacademie.

Uitgangspunten voor dit project, waaraan zo'n zestig mensen meewerken, zijn het toneelstuk "Peer Gynt" van de negentiende eeuwse Noorse schrijver Henrik Ibsen en de Peer Gynt Suites van Edvard Grieg. Peer is de verspersonlijking van de fantasie, die zichzelf verstrikt in de leugens van zijn verbeelding. Hij wil ongebreideld leven en gaat moeilijkheden het liefst uit de weg. Uiteindelijk levert dat niets op: als de Knopengietster hem komt halen aan het eind van zijn leven, is hij niet goed genoeg voor de hemel, niet slecht genoeg voor de hel.

Grieg schreef muziek bij Ibsens stuk, bestaande uit een ouverture en 23 delen. Later stelde hij hieruit twee suites samen die een eigen leven gingen leiden. Heel populair is het lied van Solvejg, "Alles is Drama" en het Universiteitsorkest brengen het stuk en de muziek weer samen. De regie is in handen van Gerard de Zoete, het orkest staat onder leiding van Arnaud Brand en de decors en kostuums zijn ontworpen door Frank Halmans en Peter Brouwers, studenten van de Stadsacademie. Er wordt gespeeld onder een tentachtige constructie, een

Kostuumontwerp voor Peer Gynt

idee van Riki Gorissen. "Peer Gynt" is te zien: donderdag 20 november, Stadsschouwburg; vrijdag 21 en zaterdag 22 november in het nieuwe PLEM-gebouw op Randwijk. Alle voorstellingen beginnen om 20 uur. Toegangskarten

a f 7,50 zijn verkrijgbaar elke dag van half twaalf tot half twee in het Hoofdgebouw (Trefcentrum) en faculteitsgebouw Randwijk.

Lucia Geurts

Toneeltoernooi

Vanaf 15 november wordt in het Maaslandcentrum te Elsloo het vijfde Toneeltoernooi der Lage Landen gehouden. Zeven amateurtoneelgroepen uit Nederland en Vlaanderen strijden om de hoogste eer: een van de drie prijzen en een goede jury-beoordeling. Vooraf heeft een strenge selectie plaats gevonden. Amateurgroepen beschouwen het dan ook als een hele eer, als men uitgekozen wordt aan het Toernooi deel te nemen. Een kenmerk van het toernooi is "voorzichtigheid". Theater-experimenten komen niet aan bod. Bovendien moeten de aangeboden stukken repertoire-toneel zijn, dat "in lijst" (op een podium) gespeeld wordt. Dat heeft consequenties voor het programma: geen grote verrassingen wat betreft de repertoire-keuze en vaak dezelfde namen. Dit jaar bijvoorbeeld twee stukken van Peter Shaffer en Neil Simon. Verder werk van Arthur Miller, Friedrich Dürrenmatt en Michael Christofer, allemaal schrijvers die vrij hoge eisen stellen aan spelers en regisseurs. Dat maakt het toernooi in elk geval de moeite van het kijken waard, zeker als men zelf ook amateur-tonelst is. Het programma ziet er als volgt uit: 15 november: "Amadeus" van Peter Shaffer door Sint Willibrordus uit Berchem (België); 22 november: "Een doos vol kruimels" van Neil Simon door Graficus uit Apel-

doorn; 13 december "Het bezoek van de oude dame" van Friedrich Dürrenmatt door Moyses Bosch uit Den Bosch; 20 december: "Equus" van Peter Shaffer door De Melomannen uit Gent; 3 januari: "Dwazen" van Neil Simon door Onderling Kunstgenot uit Blerick; 10 januari: "De prijs" van Artur Miller door Tejater 80 uit Aalst (België) en 17 januari: "Schaduw" van Michael Christofer door De Torenspeleers uit Tilburg. Verdere informatie bij Wim Creemers te Stein, tel. 04495-5496.

Jubileum Stadsacademie

De Stadsacademie voor Toegepaste Kunsten, wat verscholen gelegen aan de Kruisherengang 10a, bestaat zestig jaar. Veel kunstenaars hebben via deze opleiding hun weg naar bekendheid gevonden. Reden tot feesten en herdenken. Tot en met 21 november houdt de afdeling Publiciteit en Grafische Vormgeving een tentoonstelling in de bibliotheek van de universiteit. Kleurrijke producten en de weg naar zo'n product geven een beeld van het werk van deze afdeling. Van 28 november tot en met 19 december neemt de afdeling Architectuur de fakkel over. In het voorjaar komt een boekje uit in de Historische Reeks door stadsarchivaris Toon Jenniskens. In het na-

jaar 1987 organiseert de Stadsacademie workshops en themadagen samen met de andere kunstinstellingen in de stad en Studium Generale. Een grote tentoonstelling van werk van afgestudeerde kunstenaars sluit het jubileumjaar af. Permanent is werk van studenten geëxposeerd in de parterregang van het hoofdgebouw aan de Kruisherengang en de vitrines aan de Brusselsestraat. Wie de Stadsacademie wil feliciteren, kan dat doen tijdens een receptie op vrijdag 14 november van 15 tot 17 uur.

Kreato: amateurkunst in Hoensbroek

Van zaterdag 29 november tot en met maandag 1 december kunnen amateur-kunstenaars hun werk laten zien in Kasteel Hoensbroek. Voor de dertiende maal wordt daar de "Kreato-expositie" gehouden.

Er zijn vijf categorieën: schilderen en tekenen; beeldhouwen, boetsen, keramiek; textiele vormgeving; vrije expressie en fotografie. Men mag maximaal twee werkstukken inleveren. Het werk wordt beoordeeld door een deskundige jury. Er zijn drie prijzen te verdelen: de eerste bestaat uit honderdvijftig gulden en een expositiekaart van het kasteel. De tweede prijs levert vijfen-

ventig gulden en een expositiekaart op. De derde prijs is een museumjaarkaart plus expositiekaart.

Deelnemers kunnen hun werk inleveren op zondag 23 november van 14 tot 15 uur in de gehoorzaal en maandag 24 november van 10 tot 12 en van 14 tot 17 uur. Alle hangende werken moeten van een ophangstelsel voorzien zijn. Verdere informatie: 045-211182.

Europese Ruimtevaart

Tot 24 november is in het middeleeuwse kasteel 'Alden Biesen', vlakbij het Belgische Bilzen, de tentoonstelling "Europese Ruimtevaart". Modellen van 'Meteosat', 'Giotto', 'Geos' en een verkleinde uitgave van de Europese draagraket zijn de pronkstukken van de expositie. Het Belgische bedrijfsleven demonstreert uitgebreid haar aandeel in het European Space Agency programma. Ook de wetenschappelijke proeven die aan boord van het Europese Spacelab zijn genomen komen aan de orde. Mocht men niet enthousiast raken over deze -met teveel jargon gelardeerde- expositie, dan loont een bezoek aan dit prachtig gerestaureerde kasteel toch nog de moeite.

De ontroering

"Ik ben over twee dingen ontroerd geweest de laatste tijd," zegt Loes Brünott, medewerkster publiekrecht aan de rechtenfaculteit, meteen heel gedeceerd als ik er naar vraag. Haar hond en zij, dat zijn vier poten op een buik, zo weet inmiddels de hele rechtenfaculteit, want waar zij gaat, gaat ook hij. Die doet dus vast vaak iets ontroerends. "Die hond, dat al is een en al ontroering." Haar eerste ontroering gaat echter over boeken. "Het boek van Etty Hillesum, 'Het verstoorde leven'.

Ik heb het nu niet bij me, anders zou ik je wel een aantal passages voorlezen, maar daar werd ik zowel in positieve als in negatieve zin door ontroerd. Ze is een intellectuele, jonge joodse vrouw, in de oorlog.

Het dagboek dat ik nu heb loopt tot haar deportatie naar Westerbork. Wat ik zo ontroerend vond, was dat ze heel religieus werd, waardoor ze de afgrijselijkheden van alledag kon begrijpen. Daar werd ze heel mild over. Zelfs tegen een of andere kloterige Gestapo-officier die haar ondervroeg, daar krijgt ze dan toch een soort begrip voor. Ze zal ook nooit over haar lippen krijgen dat alle Duitsers opgeknoopt moeten worden. Ze heeft een heel etherische levenshouding eigenlijk.

Enerzijds denk je dan: goh, tot wat een grootsheid zijn mensen in staat. Van de andere kant word je geïrriteerd. Dat al te begrijpende, dat is een escapisme in het etherische."

Het andere ontroerende tafereel de afgelopen weken vond plaats op bed. 's Avonds, want dan leest ze altijd nog wat. "Ik heb een hele ouwe, duffe gecastreeerde kater en een heel klein, jong, gulzig, vitaal, eigenwijs vrouwtjes-katje, die te vroeg uit het nest is gehaald en van die zuigneigingen heeft. Hoewel Mollie, die ouwe, niks van jonge katjes moet hebben, mag ze toch overal sabbelen en dan wordt ze ook nog over haar kop gelikt. Dat zag er zo lief uit, dat vond ik heel ontroerend. Ja, daar heb ik echt van genoten."

"Ik luister veel naar muziek. Vooral Astor Piazzola, met zijn romantische tango's. Als ik in een bepaalde stemming ben dan kan ik nog wel eens een snik meesnikken. Daar ga ik ook echt voor zitten, luisteren. En dromen. Het kan ook dat je op de radio een paar flarden muziek hoort waardoor de ontroering je bekriipt. Dat kun je dan ook niet verklaren, dat is er dan gewoon. Dan springen de tranen in je ogen terwijl je niet verdrietig bent. Dat komt eraan en dat gaat weer weg."

"Ik heb het niet zo vaak hoor, dat ik ontroerd ben. Ik word bijvoorbeeld wel gefascineerd door de bonte variëteit aan mensen op de markt in Luik, zondagmorgen. Van die mensen met generaties lange armoede achter de rug, afgetekend op hun gezicht, hun houding. Luik is ook echt een stad met een arbeidersverleden. Dat doet me wel wat. Maar echte ontroering vindt alleen plaats in privé-situaties."

Judith Habets

Vacatures

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van het vacaturenummer op brief en envelop vóór 20 november te richten aan de dienst Personele Zaken.

Interne vacature 177 Spoed

Bij de vakgroep Strafrecht van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid kunnen in de periode tot 1 januari 1987 2 STUDENT-ASSISTENTEN (M/V) geplaatst worden met een werktijdfactor van 0.3 fte.

Taak: de werkzaamheden zullen bestaan uit het correctie-lezen ten behoeve van het project Notulen van de Staatscommissie De Wal.

Vereist: propaedeutische Nederlands recht en kennis van de moderne talen en/of Latijn.

Aanstelling zal geschieden in de rang van student-assistent.
Inlichtingen: J. Wöretshofer, tel. 887777.

Interne vacature 180

Voor de secretariale en administratieve ondersteuning bij de Faculteit der Economische Wetenschappen wordt gezocht:

SECRETARESSE M/V full-time. Deze secretaresse zal werkzaam zijn bij de vakgroep Bedrijfsconomie, voornamelijk voor de hoogleraar Marketing en een aantal medewerkers van die sectie. Taken: het in nauwe samenwerking met de andere secretaresses van de faculteit verrichten van secretariale werkzaamheden voor de hoogleraren en de medewerkers, hetgeen ondermeer inhoudt:

- type- en copierwerkzaamheden;
- verzorging van de correspondentie;
- voorbereiden en notuleren van vergaderingen;
- archivering;
- maken en bewaken van afspraken en agenda's;
- onderhouden van externe contacten;
- in de toekomst meewerken aan de voorbereiding en organisatie van congressen en symposia, beheer secretariaat van commissies.

Vereist:

- HAVO/VWO;
- secretaresse-opleiding;
- ruime secretariale ervaring (min. 3 jaar);
- goede beheersing van het Nederlands, Engels en eventueel Duits;
- goede contactuele eigenschappen;
- kennis van het gebruik van tekstverwerkende apparatuur.

Salariëring: afhankelijk van opleiding, leeftijd en ervaring in schaal 4 of 5 van het BBRA (= min. f 2085,- en max. f 2960,- bruto per maand). Afhankelijk van de verdere ontwikkeling van de functie is t.z.t. uitloop naar schaal 6 (max. f 3271,- bruto per maand) mogelijk.

Inlichtingen: Mw. M. van Zutphen, secretaresse, tst. 129.

Congressen

Symposium GVO-Onderzoek

Op dinsdag 2 en woensdag 3 december vindt aan de RL (Jezuïetenklooster) een symposium plaats over "GVO-Onderzoek".

Het programma ziet er als volgt uit:

- opening door prof. G. Kok, hoogleraar GVO;
- parallelsessies in de drie volgende dagdelen. Er wordt gedacht aan thema's zoals de relatie van GVO tot: patiëntvoorzorging, onderwijs, preventie, arbeid, chronische ziekten, seksueel overdraagbare aandoeningen, massacommunicatie, sport, methoden en technieken en Health Promotion.

Voor programma-informatie: H. Hoopers, GVO, tst. 176/162.

Voor informatie over inschrijving: Congressecretariaat, bureau PHO Gezondheidswetenschappen, tst. 212/234.

Symposium "Zorg in 2015"

Op 21 november wordt door het Groene Kruis Den Haag in het Congresgebouw

BULLETIN

Universiteit

Algemeen

CvB wil deconcentratie van beheer

Het College van Bestuur is voornemens meer taken en bevoegdheden op het terrein van het beheer te gaan toedelen aan functionarissen binnen de faculteit of de algemene diensten. Het College heeft een nota "Deconcentratie" ter discussie in de instelling verspreid.

CvB 4-11-86

Bijeenkomst Universiteitsraad

Op donderdag 20 november om 19.30 uur vindt de eerstvolgende vergadering van de Universiteitsraad plaats in kamer 100 van het Jezuïetenklooster.

Op de agenda staat o.a.:

- interimrapport Werkgroep 6000;
- afscheid M.J. Bassie als griffier van de U Raad;
- nota Kunst- en Cultuurwetenschappen;
- ontwerp bestuursreglement RL;
- bijzondere leerstoel Nivel;
- werkplan vrouwenemancipatiecommissie;
- VSNU;
- toewijzing van gereserveerde herbezzettingen voor nadere voorstellen t.b.v. informatisering van alpha- en gamma-opleidingen;
- informatie CvB over besluitvorming inzake het coördinatievraagstuk.

De vergadering is openbaar. Rond 21.00 uur is er een sprekerskwartier. Leden van de universitaire gemeenschap kunnen zich dan tot de Raad wenden met zaken die hen bezighouden.

Promotie drs. A.J.M. Schmidt

Drs. Ton Schmidt verdedigt op vrijdag

RL-Agenda

14-11 PAOR-cursus "Algemene voorwaarden in de praktijk naar huidig en nieuw recht", RL, 13.30-17.30 uur, info: tst. 753/729.

14-11 Promotie T. Schmidt, Aula (J), 16 uur, info: tst. 257/269.

14-11 en 15-11 Voorlichtingsdag rechtsgeleerdheid, Nieuwenhof, info: tst. 313.

15-11 Voorlichtingsdag economie, Jezuïetenklooster, info: tst. 313.

19-11 Studiedag "Het grijze circuit", Aula (J), 9.30-17 uur, info: tel. 254550, tst. 12.

19-11 Studiemiddag "Tijdelijke wet Kroongeschillen", Nieuwenhof, 14-17 uur, info: tst. 753/729.

20-11 Lezing door F. Boenders over "Oosterse filosofie, een algemene inleiding", Aula (J), 20 uur.

20-11, 22-11 en 23-11 Uitvoering door "Alles is drama" en het Universiteitsorkest van het dramatisch gedicht "Peer Gynt", info: tst. 267.

21-11 Promotie R. v. Mechelen, Aula (J), 14 uur, info: tst. 257/269.

21-11 Promotie T. v. Merode, Aula (J), 16 uur, info: tst. 257/269.

Deze rubriek "Bulletin" wordt verzorgd door de dienst Voorlichting. Officiële mededelingen en interessante berichten voor de universitaire gemeenschap kunnen, getypt op speciale kopijbladen, ter opname aangeboden worden bij de redacteur van deze rubriek Frank Speet, kamer 304, of bij het secretariaat van Voorlichting, kamer 310 (beide in het Jezuïetenklooster). Daar is ook kopijpapier te verkrijgen. Mededelingen en berichten moeten UITERLIJK OP VRIJDAG VOOR 12 UUR schriftelijk ingeleverd worden ten behoeve van het nummer van Observant dat de week daarop verschijnt. De dienst Voorlichting behoudt zich het recht voor berichten in te korten, te wijzigen of niet meteen op te nemen. Voor informatie: Frank Speet, toestel 319.

14 november zijn proefschrift "Persistence behavior of chronic low back pain patients". Promotor is prof.dr. J. Bremer.

Mensen die chronisch last hebben van pijn onder in de rug hebben waarschijnlijk een min of meer ernstige stoornis in de waarneming van signalen uit hun lichaam. Zij laten zich in hun gedrag vermoedelijk meer leiden door de verwachting (meer) pijn te krijgen dan door die pijn zelf. In zijn onderzoek heeft drs. Schmidt geprobeerd om meer lijn te krijgen in onduidelijkheden over chronische lage rugpijn door de reacties van rugpijnpatiënten te bestuderen in een -voor iedereen dezelfde- rugbelastende inspanningsproef (door middel van een loopband). Aan de rugpijnpatiënten werd gevraagd om de steeds zwaarder wordende oefening zo lang mogelijk vol te houden. Het gedrag van de groep rug-

pijnpatiënten werd vergeleken met dat van gezonde proefpersonen, de controlegroep.

Promoties drs. T. van Merode en drs. R. van Mechelen

Op vrijdag 21 november vinden er in de Aula twee promoties plaats.

Om 14.00 uur promoveert drs. R. van Mechelen (Rotterdam), wiens proefschrift als titel heeft "Single and dual chamber pacing in patients with conduction disorders". Promotor is prof.dr. H. Wellens.

Om 16.00 uur verdedigt drs. Tiny van Merode, medewerkster bij Fysiologie, haar proefschrift "The use of a multi-gate pulsed Doppler system". Promotor is prof.dr. R. Reneman.

Agenda Tafelstraat 13

Maandag 17 november 20.00 uur: liturgiecommissie.

20.00 uur: leerhuis, studentengroep.

Dinsdag 18 november: open avond "Shell smeert 'm uit Zuid-Afrika" i.s.m. Maastricht tegen Apartheid en de werkgroep Kairos uit Utrecht.

18.00 uur: Zuidafrikaans eten (f 4,-; vóór 14.00 uur opgeven).

20.00 uur: gesprek over de Zuid-Afrika politiek van Shell met een econoom uit dat land.

22.00 uur: videofilm "Steunt uw geld apartheid?"

Woensdag 19 november 15.45 uur: vertrek kloostertocht naar de zusters Ursulinen aan de Grote Gracht 74.

16.00 uur: filosofiegroep geloof en wetenschap.

20.00 uur: Spaans voor Nicaragua.

Donderdag 20 november 17.45 uur: koorrepetitie.

20.00 uur: Tafeltheater.

Nicaragua

Twee leden van de NSEM/Tafelstraatwerkgroep voor Nicaragua, Hedwich Breuker en Gerard Prickaerts, gaan in december met een koffieplukbrigade naar Nicaragua. Zij zullen aan den lijve inzicht opdoen in de realiteit van een aangevallen bevrijdingsproces.

Behalve dat men hen persoonlijk kan sponsoren, kan men ook de brigade als geheel sponsoren. Dit kan door de nieuwsbrief "Post Nicaragua" te bestellen voor f 10,-; giro 5486989 van Nicaragua-comite Nederland te Utrecht of steun hun extra-project op onderwijsgebied (zelfde giro o.v.v. "Gift project koffiepluk 1987").

Agenda Circumflex

Maandag 17 november 20.00 en 22.30

uur: video: "Year of the Dragon".

18 t/m 20 november 19.00 uur: mensa.

Woensdag 19 november 20.00 uur: wijn-cursus.

Vrijdag 21 november: 10-tot-10-feest.

Lezing Servatius

In studentenhuis "In de Fortuyn", Boschstraat 97 organiseert studentenvereniging Servatius op woensdag 19 november een lezing met als thema "Reisverslag Mexico". Op deze avond kan men kennismaken met Mexico door middel van dia's, allerlei voorwerpen, muziek, boeken en nog veel meer, gepresenteerd en uitgebreid toegelicht door Godfried den Biessen. Op deze avond staan de volgende steden centraal: México D.F., Querétare, Michoacán, Guadalajara en Teotihuacán.

De avond begint om 19.30 uur.

Vrouwennetwerk in Zuid-Limburg

Sinds kort bestaat er een afdeling van het landelijk Vrouwennetwerk in Zuid-Limburg, het Juniornetwerk. Doelstelling van het Vrouwennetwerk is om vrouwen in leidinggevende en staffuncties te ondersteunen in hun werksituaties, het stimuleren van de doorstroming van vrouwen naar dergelijke functies en het verbeteren van de arbeidspositie van vrouwen in het algemeen, teneinde de emancipatie te bevorderen. Het Juniornetwerk wil een en ander realiseren voor vrouwen die aan het begin van hun loopbaan staan (vandaar de naam "Junior"). Op maandag 17 november wordt in cafe De Blaasbalg, Markt, Geleen om 21.00 uur een bijeenkomst georganiseerd die in het teken staat van nadere kennisma-

king en het uitwisselen van ideeën over te bespreken thema's. Belangstellenden kunnen contact opnemen met Eveline Stappers, bureau Onderwijs FdG, Jezuïetenklooster, tst. 225.

EIB-prijs

Ter gelegenheid van haar vijftienvijftigjarig bestaan heeft de Europese Investeringsbank (EIB) in 1983 een prijs ingesteld, die om het jaar kan worden toegekend voor een proefschrift over investeringen en financiering. De prijs bestaat uit een bedrag van Ecu 10.000 en een diploma. De EIB-prijs zal in 1987 opnieuw worden toegekend. Om voor mededinging in aanmerking te komen dienen betrokkenen tussen 1 januari 1983 en 1 februari 1987 hun doctorsbul te hebben verkregen of te zullen verkrijgen. Proefschriften kunnen worden ingezonden vóór 1 februari 1987.

Het reglement voor de prijs is te verkrijgen bij de EIB, 100 Boulevard Konrad Adenauer, L-2950 Luxemburg.

Personeelsuitwisseling

In het begin van dit jaar werd door de Ministeries van Economische Zaken en van Onderwijs en Wetenschappen een beleidsnotitie genaamd "Hoger Onderwijs, Technologie en Marktsector" aangeboden aan de Tweede Kamer. In deze notitie wordt gepleit voor een hechtere samenwerking tussen het Hoger Onderwijs, de Technologische Instituten en de Bedrijven, ter wille van een betere kennisinfrastructuur in Nederland.

Als aanzet of verdieping van deze samenwerking wordt de personeelsuitwisseling tussen universiteiten, bedrijven en instituten gezien. Bovengenoemde ministeries hebben het Koninklijk Instituut van Ingenieurs (KIVI) aangezoekt om voor deze personeelsuitwisseling, voorzover het de bedrijven en de universiteiten betreft, als coördinator op te treden.

Het uitwisselingsprogramma is bedoeld voor de ontwikkeling van de technologie en daarmee de versterking van onze marktpositie. Aan personeel, uitgewisseld ten behoeve van technische projecten, wordt daarom in de eerste plaats gedacht. Dit neemt niet weg dat zaken zoals bedrijfskunde, marktonderzoek en managementkunde in al hun facetten hier wel degelijk mede een rol kunnen spelen. In principe moeten mogelijke kosten door de partijen zelf gedragen worden, hoewel onder bepaalde omstandigheden een tegemoetkoming in de kosten mogelijk is.

Voor informatie: KIVI-uitwisselingsbureau, postbus 30424, 2500 GK Den Haag, tel. 070-919900 (ir.J. van Gijn).

Perspectief in het bankbedrijf

Een aantal banken start begin 1987 in samenwerking met o.a. Nieuw Elan (VNO) en het Gewestelijk Arbeidsbureau Amsterdam een scholingsproject, waarbij tegelijkertijd ervaring opgedaan wordt.

De banken bieden afgestudeerde en werkzoekende academici en HBO-ers met uiteenlopende studierichtingen stage/werkervaringsplaatsen aan, o.a. in de sectoren Buitenland, Kredieten en Effecten.

Nieuw Elan biedt een opleiding aan, die aantrekkelijke perspectieven biedt voor functies in het bedrijfsleven. De opleiding duurt één jaar en omvat een theoretisch en praktijkgedeelte. In het theoretische deel van dit project is speciale op het bankbedrijf gerichte leerstof ingevoegd. Aan deelname gaat een selectie vooraf. Deze vindt plaats in december 1986. Na aanmelding worden kandidaten persoonlijk uitgenodigd voor een voorlichtingsbijeenkomst op 18 november. Voor informatie: de heer J. Tegels, Gewestelijk Arbeidsbureau, Singel 202, 1016 AA, Amsterdam, tel. 020-5200911.

Toernooi der lage landen

In november, december en januari vindt het 35e "Toernooi der lage landen" plaats. Zeven toneelproducties van Nederlandse en Belgische groepen dingen mee naar een prijs die op 31 januari uitgereikt wordt. Het toernooi vindt plaats in het Maaslandcentrum in Elsloo. Voor inlichtingen en boekingen: tel. 04402-71714, b.g.g. 73371.

BULLETIN

In Den Haag een symposium georganiseerd met als titel "Zorg in 2015". Aan de orde komen vragen als: "Neeemt de mens welbewust verantwoordelijkheid voor de toekomst van de samenleving op zich?", "Ontstaat er een nieuwe vorm van welzijn?", "Van welke technische hulpmiddelen kunnen we gebruik maken?", "Is de cliënt, de afhankelijke, medebepaler van de zorg of slachtoffer?"

Voor informatie: Groene Kruis Den Haag, tel. 070-469799.

Sport

Openingstijden bureau LV&S

Vanaf heden zijn er gewijzigde openingstijden van het bureau Lichamelijke Vorming en Sport, te weten:
geopend: - maandagmiddag
- dinsdag de gehele dag
- woensdag de gehele dag
- donderdag de gehele dag
gesloten: - maandagochtend
- vrijdag de gehele dag.

Thai Chi

Vanaf 14 januari gaat een nieuwe cursus van start en wel de cursus Thai Chi. Deze cursus bestaat uit een serie van rustige bewegingen om het lichaam en de geest soepel tot ontspanning te brengen en is gebaseerd op een eeuwenoude Chinese bewegingsleer.

Kosten: f 50,- voor 15 lessen van 1 uur.
Informatie of inschrijving: bureau LV&S.

Limburgse Universitaire Studenten Sport Stichting

Op 5 en 6 maart organiseert de LUSS de Nederlandse studenten kampioenschappen zaal hockey in Maastricht. Tijdens dit toernooi verwacht men ongeveer 150 studenten uit alle delen van het land. Aangezien men deze studenten niet in de kou wil laten staan, zoekt de LUSS studentenhuizen in het centrum van Maastricht die bereid zijn:

- een team hockeyers/sters gedurende twee nachten onderdak te verlenen (8 à 10 personen) en
- voor hen twee keer het ontbijt te verzorgen.

Als vergoeding voor dit geheel ontvangt men f 4,- per sporter per nacht/ontbijt. Voor informatie en aanmelding: LUSS, kamer 28 Jezuïetenklooster tijdens de info-uurtjes op dinsdag, woensdag of donderdag tussen 12.30 en 13.30 uur of tst. 229. B.g.g. tel. 252673 vragen naar Monique of tel. 219764 vragen naar Yvonne.

Agenda Maassac

Aktiviteiten van de Maastrichtse Alpinisten Club:

Weekend 15-16 november: klimweekend in Hotton. Info: Paul Dobbelaar, tel. 217170.

Dinsdag 18 november 17.30-18.00 uur: eerste conditietraining o.l.v. Hans Lanters in sportzaal Vijverdal.

20.00 uur: dializing "tourskiën en langlaufen" door J. Segers en G. Marges in Demmenie, Heugemerweg 4.

Woensdag 19 november 20.00 uur: café met dializing over "Noorwegen" door Margitta Kampman in café Pallieter (naast de Perroen).

Donderdag 20 november: speleo-avontuur in de grotten van België. Vertrek-

plaats: NS-station 19.00 uur. Opgeven bij Wim van Vliet, tel. 612995.

Geneeskunde

Algemeen

Protogoras

De commissie Complementaire Geneeskunst "Protogoras" bevordert de studie van verschillende benaderingen die binnen de geneeskunst mogelijk zijn, zowel theoretisch als praktisch.

Als nieuwe activiteit gaat Protogoras wekelijkse bijeenkomsten organiseren. Daarin zullen allerlei onderwerpen gepresenteerd worden variërend van acupunctuur tot Zen (zoals hypnose, massage, voeding, etc. in theorie en praktijk). De bijeenkomsten zijn ook bedoeld als een soort ruilbeurs waar aanwezige ideeën en belangstellingen kunnen worden uitgewisseld. Deze activiteit is voor alle belangstellenden toegankelijk.

De wekelijkse bijeenkomsten zullen plaatsvinden met ingang van 19 november in kamer 200 (Jezuïetenklooster) op woensdagen vanaf 20.00 uur.

Als eerstvolgende activiteit organiseert Protogoras een lunchpauze-lezing over volksgeneeskunst in Colloquiumzaal 124, Randwijk, 13.00 uur.

Onderwijs

Klapper Keuze-onderwijs Geneeskunde

De klapper Keuze-onderwijs Geneeskunde, jaar 3 en 4, Wetenschapsstages, kan vanaf maandag 17 november afgehaald worden bij de balie van het bureau Onderwijs, Jezuïetenklooster tussen 11.30 en 12.30 uur.

Herziene versie examenreglement

De herziene versie van het examenregle-

ment van de Faculteit der Geneeskunde dat met ingang van 1 september in werking is getreden, ligt voor studenten van cursusjaar 1 t/m 4 aan de onderwijsbalie. De balie, kamer 025 Jezuïetenklooster, is dagelijks geopend van 11.30 tot 12.30 uur.
De studenten van cursusjaar 5 en 6 krijgen het examenreglement toegezonden.

Data en plaatsen blokttoetsen 2e blok

Blok 1.2: vrijdag 14-11 van 8.30-10.30 uur.

Blok 2.2: donderdag 20-11 van 14.30-16.30 uur.

Blok 3.2: vrijdag 28-11 van 14.30-16.30 uur.

Blok 4.2: maandag 24-11 van 16.00-18.00 uur.

Voor al deze blokken gelden de volgende plaatsen:

Groep 1 t/m 6: Auditorium Randwijk.

Groep 7 t/m 12: Kantine Randwijk.

Groep 13 t/m 18: Kantine Jezuïetenklooster.

ATTENTIE: groepsindeling voor plaats blokttoets bij blok 4.2 is gewijzigd: bovenstaande versie aanhouden.

Rechtsgeleerdheid

Algemeen

Maastrichtse wandelingen door het recht

Bij het dekaanat van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid zijn nog enkele exemplaren te verkrijgen van het boekje "Maastrichtse wandelingen door het recht".

Hier geldt dus: wie het eerst komt, die het eerst maalt.

Onderwijs

Vragenuur

Op vrijdag 14 november vindt er in de

Collegezaal om 15.00 uur een "vragenuur Bedrijf" plaats.

Roosterwijzigingen

In verband met de voorlichtingsdagen op 14 en 15 november zijn er voor enkele groepen roosterwijzigingen. Deze hangen op de borden.

Voortgangstoets

Woensdag 19 november: voortgangstoets:

Jaar 1: Sporthal de Heeg.

Jaar 2 + jaargroep 2 avondopleiding: Sporthal Daalhof.

Jaar 3 en 4: Sporthal Geusselt

Voor de toets worden optisch leesbare antwoordformulieren gebruikt. De formulieren moeten met een HB-potlood ingevuld worden. Deze formulieren kunnen opgehaald worden aan de balie door diegenen die zo'n formulier eens willen zien.

De formulieren liggen per jaargroep op alfabetische volgorde in de zaal. Alleen de Kluyer mag gebruikt worden.

S.v.p. tijdig aanwezig zijn!

College belastingrecht

Op woensdag 19 november van 16.00 tot 18.00 uur in kamer 0115 Oud-Gouvernement geeft P.J. Wattel in het kader van het blok Déconfiture een inleidend college belastingrecht.

Nogmaals vragenuur

Op vrijdag 21 november vindt er weer een "vragenuur Bedrijf" plaats in de Collegezaal om 15.00 uur.

De Heerschappij der wet

Woensdag 26 november om 10.00 uur in de Collegezaal "De Heerschappij der wet; het belang van het Meerenberg-arrest". Spreker is K. Flinterman.

Rondom Benthem

Maandag 24 november kamer 115 G, 15.30 uur: N. Verhey "Rondom Benthem".

Studenten hebben hun eigen verzekering:

Ziektekostenverzekering

Tandartsverzekering

Zekerheidspakket

Reisverzekering

Studentenverzekering SSGZ

Voor meer informatie: bel 01719-70944 of schrijf naar SSGZ, Antwoordnummer 10070, 2200 VB Noordwijk. (Postzegel is niet nodig)

Dieter Roth

Omdat hij nu eenmaal niet van schilderen kon leven en boeken beter verkopen dan schilderijen, heeft Dieter Roth zich op de typografie geworpen. Aan de in 1930 in Duitsland geboren kunstenaar is door een internationale jury de eerste Charles Nypelsprijs, een typografieprijs genoemd naar de Maas-trichtse meesterdrukker, toegekend. "Het verrassend vermogen om te werken met een veelvoud van materialen en technieken werkt bevrijdend. Ook de wijze waarop hij aan bestaand drukwerk een nieuwe dimensie weet toe te voegen legt de weg open voor nog nauwelijks verkende wegen van vorm," aldus het juryrapport. Roth accentueert in zijn werk het alledaagse. In de hal van de Jan van Eyck Academie (de instigator van de prijs) zijn tot 23 november, onder de titel 'Diter Rot', een door hem veel gebruikte signatuur, een grote verscheidenheid van Roths kunst- en kijkboeken te zien: geometrische experimenten, boeken in rubber, boeken op maat gesneden om precies in een bijgeleverd houten kistje te passen, gedichten, een 'Literatuurwurst' (versnipperde boeken die met behulp van een papje van water, gelatine en kruiden in een worstdarm zijn gestoken) en afleveringen van het telonboekdikke 'Zeitschrift fur alles'. In het provinciehuis is tot 19 december een overzicht van de drukkunst van Charles Nypels te zien: enigszins streng maar fraai vormgegeven boeken van onder andere Kemp, Erens, Van Deyssel, Marsman, Smit, Schreurs en de Franse auteurs Flaubert en Rimbaud. Met name 'Het wereldorgel' van Anton van Duinkerken met penseeltekeningen in zwart en geel van Charles Eyck en Cervantes'

Don Quichotte met illustraties van Herman Paul zijn staaltjes van drukwaliteit.

Podiumplan

In het Nederlandse clubcircuit van poppodia leek de Limburgse schakel zoek. Met de op stapel staande bezuinigingen in de sociaal-culturele sector vormen plaatselijke jongeren centra vaak een sluitpost van gemeentelijke begrotingen. Het voortbestaan van bijvoorbeeld het Sittardse Donkiesjot en de Maas-trichtse Kombi wordt ernstig bedreigd. Om het clubcircuit nog wat leven in te blazen, en tegelijkertijd Limburgse bands een kans te geven, hebben Buro Pinkpop en de Stichting Popmuziek Limburg, met financiële ondersteuning van de Stichting Limburg Musicceert, een podiumplan ontwikkeld. Het ligt in de bedoeling in verschillende Limburgse centra regelmatig concerten te organiseren met buitenlandse bands. Het voorprogramma komt telkens voor rekening van een Limburgse formatie. Er worden tien concerten gepland. De eerste in de serie is net achter de rug: New Model Army in Donkiesjot. Dinsdagavond 18 november zal in Sittard de veelbelovende Engelse In Tua Nua aantreden. Snelle zang, vioolriedels en doedelzakken kenmerken het groepsgeluid. Op zondag 7 december is in Donkiesjot een reünieconcert van de legendarische Gunclub.

Voor de resterende optredens wordt nog, met hulp van Mojo Concerts, onderhandeld met diverse groepen. Voor januari hoopt men Jason and the Scorchers te strikken. Entreprijzen zullen tussen de tien en de vijftien gulden liggen.

Lameuse speelt Prévert

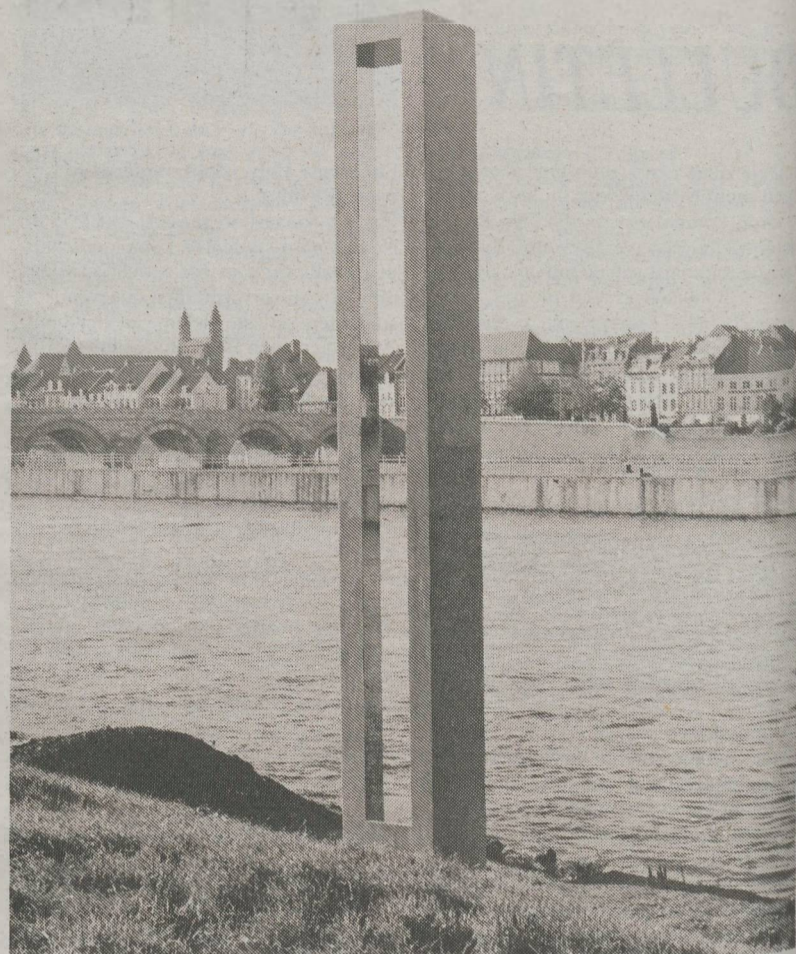
De stichting Lameuse uit Maas-tricht brengt teksten van de Franse schrijver Jacques Prévert in een drieluik van tekst, zang en beeld. Drie dromen: achtereenvolgens brengen een man, een baby en een stier verwarring. De regie is van Floor Huygen. Spelers zijn: Peter Drost, Heleen Hummelen, Adri Overbeeke en Henk Visser. Voorstellingen: ma 17 november, Sirkeltheater Sittard, 20.30 uur; ma 24 november, Toneelacademie, 20.30 uur.

Hoensbroek toe

In verand met restauratiewerkzaamheden is het slotgebouw van kasteel Hoensbroek tot en met 21 november gesloten. Daarna zal het linker gedeelte weer open zijn voor toeristisch bezoek. Er zullen stijkamers uit de zestiende en zeventiende eeuw worden ingericht. De rest zal medio maart 1987 weer heropend worden. Groepsbezoek reserveren via tel. 045-211182.

Maas in beeld

Zaterdag 15 november wordt "Maas in beeld", een vierdelig kunstwerk van de Zwitser Christian Megert, in gebruik genomen. De objecten staan op twee plaatsen aan de stadskant en een plek in Wijk langs de Maas. Ze zijn gemaakt in opdracht van de gemeente en vormen het artistieke sluitstuk van het Maasboulevardproject. Ze kosten zo'n 250.000 gulden en dat is één procent van de totale kosten. Het kunstwerk van Megert bestaat uit vier smalle hoge vensters van blauwe Naamse steen. De buitenkanten zijn geschuurd en de binnenkanten zijn gepolijst. Het kleinste venster (drie meter hoog) staat op de Maasboulevard ter hoogte van de Jodenstraat. Twee middelgrote vensters

Werk van Christian Megert langs de Maas.

geven ter hoogte van de Máriastraat uitzicht op de Maas. Deze zijn ruim vijf meter hoog. Op een tallud bij het park de Kleine Griend in Wijk staat de grootste kolos: ruim 6,5 meter hoog. De elementen staan ongeveer driehonderd meter uit elkaar en vormen samen een denkbeeldige driehoek over de Maas. Een speciale constructie, zoals meestal gebruikt voor het bouwen van bruggen, was nodig om de hoge, smalle gevaartes te behoeden voor omwaaien. Het programma bij de ingebruikneming ziet er als volgt uit: Om 17 uur houdt mevrouw Lá-

zár-Schilthuis in het Bonnefantenmuseum een toespraak. Er is daar een kleine expositie van Megert's werk te zien. Omstreeks half zeven zal burgemeester Houbeñ "Maas in beeld" officieel in gebruik nemen in het Cultureel Centrum D'n Awe Stiene aan de Mariastraat. Na een rondwandeling langs de vier objecten, is er in de Jan van Eyck Academie documentatie over het ontwerp te zien. De elementen langs de rivier zijn door middel van laserstralen met elkaar verbonden.

LG

AGENDA

Theater

Stadsschouwburg Maastricht
'Dancing America', the Bucket Dance Theatre, vrijdag 14 november, 20.00 uur.
'Studies in fantasie', stuffed puppet theatre van Neville Tranter, vrijdag 14 november, Theatercafé, 23 uur (gratis).
'Het Hemelbed', toneel met Sjoukje Hooymaayer en Manfred de Graaf, dinsdag 18 november, 20.00 uur.
'Duitse letters of ontmoeting aan de Rijn', Toneelgroep Baal, vrijdag 21 november, 20.00 uur.
'Guido Belcanto en het orkest zijner dromen', Levenslied, Theatercafé, vrijdag 21 november, 23.00 uur.

Stadsschouwburg Heerlen
'Dansen van het dak van de wereld', voorstelling uit Tibet, vrijdag 14 november, 20.00 uur.
'Limburgse Culturele vlaai', gevarieerd programma in het kader van 25 jarig jubileum van de Stadsschouwburg Heerlen, zaterdag 15 november, 20.00 uur.
'Seth Gaaikema', "En jou kies ik", maandag 17 november, 20.00 uur.
'Hamlet', Publiektheater, dinsdag 18 november, 20.00 uur.
'Rob de Nijs', "Vrije Val", theaterconcert, woensdag 19

november, 20.00 uur.
'Jeanne d'Arc', vrijdag 21 november, 20.00 uur.

Toneelacademie, Lenculenstraat 31-33
'De Vossejacht', van Hugo Claus, gespeeld door de eindexamenklas: 18 nov t/m 21 nov 20.30 uur; 22 nov. 14.30 uur; 3 en 4 dec. en 8 t/m 12 dec. 20.30; 13 dec. 14.30 uur.

Muziek

Staargebouw Maastricht Limburgs Concertkoor, solist: Kurt Streit, vrijdag 14 november, 20.30 uur.

Stadsschouwburg Maastricht 'Chilingirian String Quartet, Kamermuziek, woensdag 19 november, 20.00 uur.

Stadsschouwburg Heerlen 'Alban Berg Kwartet', uit Wenen, donderdag 20 november, 20.00 uur.

Intro Concert, St. Maartenspoort 2 'Nederlands saxofoon kwartet', zondag 16 november 15.30 uur.

Tentoonstellingen

Bonnefantenmuseum, 'De Grootste Sortering', ma t/m vrij

10 tot 17, za en zo 14 tot 17 uur. Enkele werken van Christian Megert t.g.v. de ingebruikneming van "Maas in Beeld".

Galerie Wanda Reiff, Rechtstraat 43, Kontrast '85 en werk van Martin Kippenberger, di t/m zo 13 tot 17 uur.

Galerie FAH, Brusselsestraat 80, Grafiek van Corneille, do, vrij, za 10 tot 17 uur.

Galerie Dis, Tafelstraat 28, Peter Bremers, lichtobjecten, woe t/m zo 13 tot 18 uur.

Schuwirth en Van Noorden, Rechtstraat 64, Herma van den Heuvel, beelden, schilderijen, do t/m zo 14 tot 17.30 uur, do 19 tot 20.30 uur.

Expo Jansen, Rechtstraat 80, Han Kniphorst, landschappen (t/m 17 november).

Het Bassin, Bogaardenstraat 40B, 'De gekleurde doos', woe t/m zo 13 tot 17 uur.

Universiteitsbibliotheek Ezelmarkt, werk van studenten Stadssacademie (afdeling publiciteit/grafische vormgeving), ma t/m vrij 9 tot 21 uur, za 9 tot 13 uur.

Stadsacademie, Kruisshergang 10 a, wisselende tentoonstelling van studentenwerk in gang parterre hoofdgebouw en in de vitrines aan de Brusselsestraat.

Verpleeghuis Kievarie, Polvertorenstraat, Mariet Koppers-Rekko, gouaches en aquarellen, dag. 10 tot 20 uur.

Bezoekhal Academisch

Ziekenhuis, Elisabeth Cyran. Stadsschouwburg Maastricht, Kim Zwarts, foto's, di t/m za 10 tot 15 uur.

Stadsschouwburg Heerlen, Sil Crefcoeur, schilderijen, gouaches, ma t/m vrij 10 tot 15, za zo 14 tot 12 uur.

Museum De Tempel en Kritzaedthuis Sittard, kunst uit Joegoslavië, foto's, grafiek en naieven, di t/m vrij 10 tot 17, za/zo 14 tot 17 uur.

Cultureel Centrum Hasselt, Laurens Bisscheroux, schilderijen, dag. 10 tot 19 uur.

Musee d'Architecture, Luik, Christiane Lebrun, keramiek, dag, behalve ma en woe 13 tot 18.30 uur.

Jan van Eyck Akademie, 'Boeken' van Diter Rot (Charles Nypels Prijs 1986).

Galerie Hof van Oensel, Schimmert, Maddy Rentenaar, olieverven gouaches, reliëfschilderijen. Ernest

Joachim, bronzen en keramische plastieken. Opening 15 november.

Streekmuseum St. Odiliënberg, Kerkplein 10: Schilderijen en tekeningen van Nico Cobben (medewerker RL) di t/m vrij 10.30-16.30, zo 13.30-17.30.

Abteiberg, Mönchengladbach (D): 'Gordon Matta-Clark-Retrospektive'.

Diversen

Stadsschouwburg Maastricht Dancing America, The Bucket

Dance Theatre, vrijdag 14 november, 20 uur.

Stadsschouwburg Heerlen Dansen uit Tibet, vrijdag 14 november, 20 uur.

Films

Filmhuis, Maastricht 'El Norte', van G. Nava, do 13 nov. t/m zo 16 nov., 20.00 uur en 22.30 uur.

'La Nuit de Varennes', van E. Scola, ma 17 nov. t/m wo 19 nov., 20.00 uur en 22.15 uur.

'Fords on Water', van B. Bliss, do 20 nov. t/m zo 23 nov., 20.00 uur.

'Casanova', van F. Fellini, do 20 nov. t/m wo 26 nov., 22.00 uur.

Mabi Kleine Gracht 24a

'Heartburn' van M. Nichols, dagelijks om 2.30-9.00 uur, za, zo ook om 6.30 uur.

'Top Gun' van T. Scott, dagelijks om 2.30-8.30 uur, za en zo ook om 6.15 uur.

'The color Purple' van S. Spielberg, dagelijks om 2.30-8.30, za, zo en wo alleen om 8.30 uur.

'Hannah and her sisters' van W. Allen, dagelijks om 2.30-8.30 u.

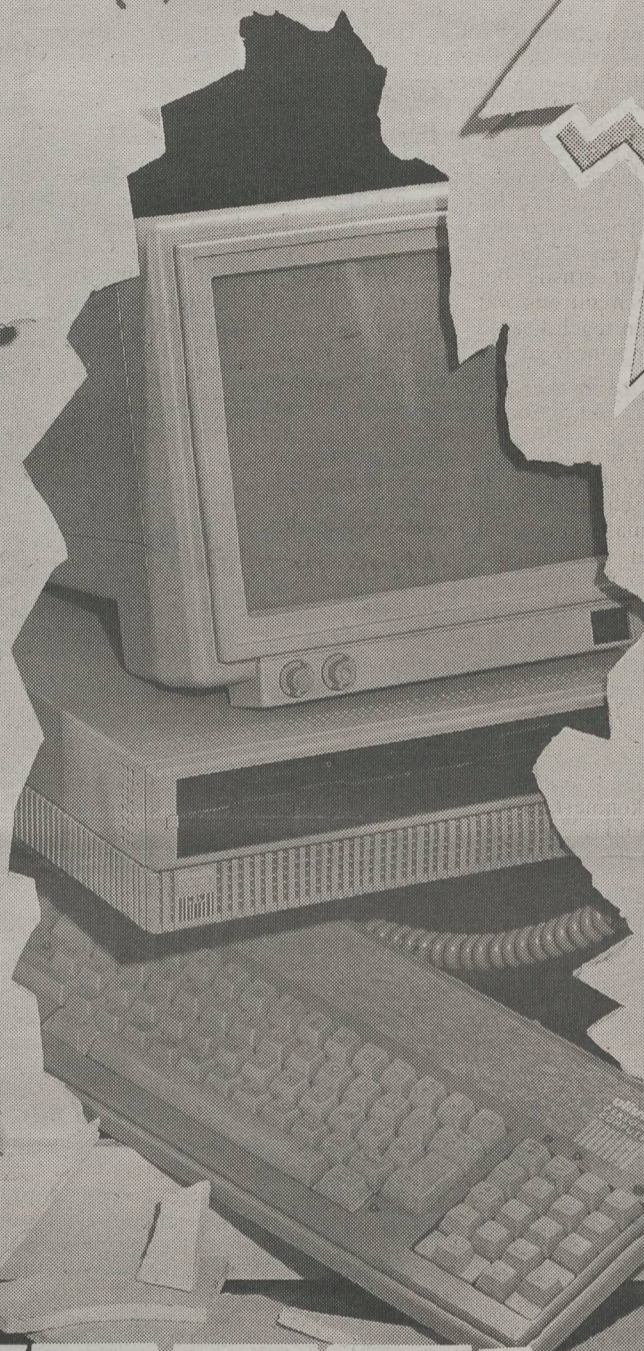
Cinema Palace Wijckerbrugstraat 1 Wegens verbouwing gesloten

DOORBRAAK IN PRIJS EN PRESTATIE

FL. 2990,-*

* incl. btw, excl. afleveringskosten

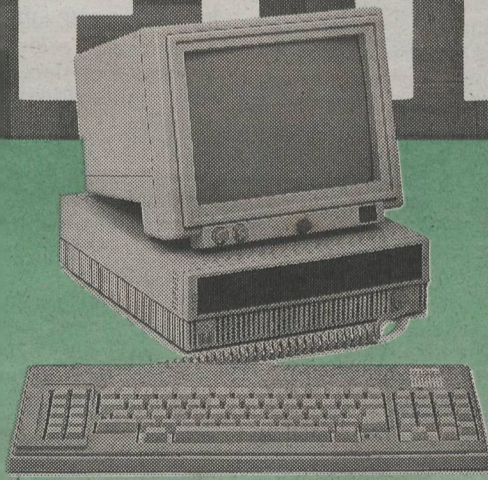
TIJDELIJK
PRINTER
GRATIS!

OLIVETTI M19

OLIVETTI M19. EEN WEERGALOZE AANBIEDING

Olivetti is de op één na grootste personal computer-leverancier ter wereld. En de M19 is een personal computer voor professionals. Een juweeltje van technisch vernuft met ongekennde topprestaties. Volledig IBM-compatibel. Vanwege de bijzondere relatie met de Nederlandse universiteiten doet Olivetti een ongelooflijk aanbod: de M19 PC geheel compleet, inclusief twee floppy disk drives, MS-DOS en GW/BASIC software geen f 4.000,- maar slechts f 2.990,- incl. btw! Haast u, want dit aanbod is maar tijdelijk!

olivetti
HET PASSENDE ANTWOORD

OLIVETTI M19. PERSONAL COMPUTING CUM LAUDE!

- Intel 8088 processor, 4,77 MHz Kloksnelheid
- MS/DOS besturing
- 256 Kb RAM intern geheugen on-board uit te breiden tot 640 Kb
- twee 360 Kb floppy-disk stations
- trillingsvrij, monochroom beeldscherm met hoge resolutie (640 x 400 pixels)
- standaard seriële en parallele poorten voor aansluiten van randapparatuur
- geruisloos (geen ventilator)
- te gebruiken als stand-alone PC, in lokaal netwerk (LAN) of als intelligent werkstation aan het mainframe
- volledig IBM* compatibel
- Olivetti vormgeving, kwaliteit en service
- opties o.a.: kaart voor Lokaal Netwerk (LAN), BSC/SNA communicatiekaart, 20MB hard-disk, expansiebox voor IBM* uitbreidingskaarten

* IBM is een wettig gedeponeerd handelsmerk van International Business Machines (USA)

MEER INFORMATIE BIJ HET REKENCENTRUM VAN UW UNIVERSITEIT

Casa Nostra

Voor echt perfecte pizza's moet je natuurlijk in Italië zijn. Maar dat is een beetje ver voor een etentje. Volgens ingewijden zijn er ook in Nederland goede pizza's te krijgen, en de beste daarvan komen uit Groningen. Maar ja, dat is nog verder. Gelukkig geldt ook voor pizza eten in Maastricht: het kon beroerder. We hebben hier tenminste twee heel aardige pizzeria's: Da Giovanni, in de Platielstraat, en Casa Nostra op het Keizer Karelplein.

Da Giovanni is een klein zaakje, volgepropt met tafels. Over het algemeen zitten er veel mensen, voorzover de capaciteit dat toelaat. Wie rond zeven uur komt, loopt zeker in het weekend de kans te moeten wachten in het café aan de overkant (dat café bespreken wij niet, want als de ene pizzeria vol is gaan wij naar de andere). Casa Nostra is veel groter en maakt een chiquere (chiquer dus, niet mooier!) indruk.

Beide zaken hebben zowel Italiaans als Nederlands personeel. Bij Da Giovanni proberen de Italianen soms Nederlands te spreken; bij Casa Nostra hoor je pogingen tot Italiaans van Hollands (Limburgs) uitzien typen. De Italianen hebben meer succes.

Het wordt tijd voor een inhoudelijke opmerking. Om te beginnen zijn de pizza's van beide zaken ieder op hun eigen manier goed. Er is namelijk nogal wat verschil.

De pizza's van Da Giovanni hebben een omvang waar een normale honger mee gestild kan worden.

Die van Casa Nostra zijn behoorlijk wat groter (Gronings formaat, voor de insiders) maar tevens duurder. Hier variëren de prijzen van ongeveer elf gulden voor een Marguerita tot in de twintig voor een Frutti di Mare en andere specialiteiten. Maar die zijn dan ook erg goed. Bij Da Giovanni liggen de prijzen tussen de acht en de zestien gulden. Ook daar is de kwaliteit heel behoorlijk.

Het aanbod aan soorten pizza's ligt in de beide zaken ongeveer gelijk: zo'n acht à tien varianten. Casa Nostra heeft echter nog veel meer gerechten op de kaart staan, waaronder vleesgerechten. Bij Da Giovanni is het met pizza's en enkele pasta's wel zo ongeveer bekeken. Wel hebben ze daar allerlei lekkere toetjes met vers fruit.

Het grootste verschil tussen de twee restaurants zit hem misschien wel in de sfeer. Bij Da Giovanni is het vol, rommelig, het personeel wurmt zich tussen de tafels door, het geheel ademt een hectische sfeer, die alles bij elkaar zeer Italiaans aandoet.

De meningen in het onderzoeksteam over de beste pizza waren verdeeld, al vond Nico de Frutti di Mare van Casa Nostra een speciale vermelding waard. Tamar geeft de voorkeur aan een Capricciosa van Da Giovanni. De twee pizzeria's vullen elkaar in veel opzichten uitstekend aan. Da Giovanni is goedkoop, snel en informeel. Casa Nostra kost iets meer, maar is ook meer geschikt om wat uitgebreider te eten.

Elies Steyger - Nico Verheij

achterom

BELL GIRLS

"Mensen vinden dit een elitair schooltje. Dat is belachelijk! We hebben hier studenten uit alle lagen van de bevolking, van heel hoog tot onderaan. Het is dus echt niet nodig om er als een trut of een bal uit te zien, wil je hier aan de bak komen. Ikzelf ben de enige die dergelijke kleding draagt, maar ik vind dat dat bij mijn werk hoort. Thuis zie ik er ook heel anders uit." Mevrouw Bell is de oprichtster en stuwende kracht van het Heerlens-Maastrichtse Bell College, dat ieder jaar een kleine tweehonderd topsecretarissen aflevert.

Het eerste wat opvalt bij een bezoek aan het College in Maastricht is de totale afwezigheid van rotzooi. Geen prullen op het blinkende parket, de schilderijen hangen recht en er is zelfs niet één plastic koffiebekertje te ontwaren. Geen alledaags gezicht in een onderwijsinstituut, maar al snel wordt ons duidelijk hoe dit gebouw zo schoon kan blijven. Wanneer de lessen om half vijf zijn afgelopen, gaat er een witte tornado van studentes door het pand. Alle ongerechtigheden die zich op hun pad bevinden worden snel en vakkundig weggewerkt. En het lijkt wel of ze er nog plezier in hebben ook. "Dat klopt", zegt een van hen, "het is absoluut geen corveedienst of zo. We doen dit allemaal om de werksfeer zo goed mogelijk te houden. Het is toch niet fijn om in een smerig lokaal les te hebben?"

Gestart in het reguliere onderwijs, maar daar na dertien jaar ontevreden wegvlucht, waagde mevrouw Bell de sprong in het diepe. "Ik zat op het moment dat ik mijn baan aan de MEAO opzegde in de hoogst haalbare salarisschaal. Het was dus een keihard financieel risico om me in zo'n avontuur te storten, ik heb echt voor honderd procent gegokt. Als het fout was gegaan, dan had ik nu waarschijnlijk ergens in België in een caravan gewoond en zou ik elke dag op de markt pannenkoeken staan te verkopen. En dat had ik dan met evenveel inzet gedaan als waarmee ik nu mijn school draaiende houd.

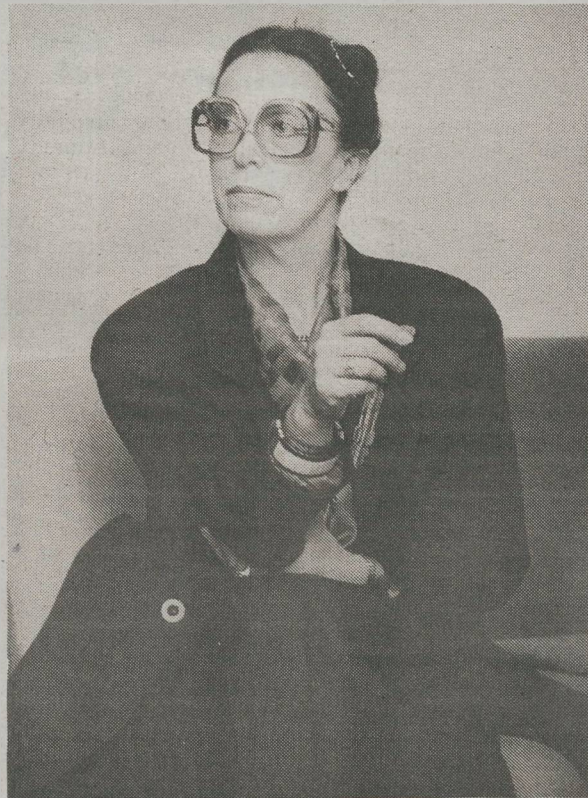
bericht uit Maastricht

Maar ik moest gewoon weg van die MEAO. Daar was enige creativiteit volledig uit den boze, ik had er geen enkele zeggenschap over de inhoud van mijn lessen. De ouderraad, de lerarenraad, de lerarenvergadering en zelfs de leerlingen konden zich daarmee bemoeien. Het leek wel of iedereen inspraak had en ik maar braaf moest volgen. En dan die scholieren, het merendeel komt er slechts om te parkeren, om lekker warm te zitten. Dat vond ik op den duur gewoon zonde van mijn energie. Ik hunkerde naar wat meer vrijheid en heb die gezocht in de particuliere sector. Juist omdat daar je creativiteit niet beknod wordt, zijn er veel betere resultaten mogelijk. Ik kan nu het maximale uit elke student halen.

Mevrouw Bell, die nu zes jaar met groot succes topsecretarissen opleidt, bruijst van de energie. Geen moeite is haar teveel als het gaat om de vorming van 'haar meisjes'. "Ik heb hier altijd alles zelf gedaan. In het begin was ik portier, telefonist, klusjesman, poetsers, noem maar op. Maar ook nu nog houd ik me overal mee bezig. Met carnaval zat ik hier zelfs op mijn knieën de vloer te schrobben, omdat de poetsvrouw een kater had en daarom vond dat ze niet hoefde te komen. Ze is er inderdaad niet meer ingekomen."

Mevrouw Bell eist niet alleen van zichzelf een maximale inzet. Ook van de docenten en leerlingen verwacht zij dat. Voor de meesten is dat in het begin even schrikken, maar na een jaar Bell College klaagt niemand meer.

Men heeft op dat moment dan ook de garantie van een goede baan op zak. "Voordat ik iemand toelaat tot mijn school, wil ik een persoonlijk gesprek met die persoon gehad hebben, liefst in het bijzijn van de ouders. Ik heb

Mevrouw Bell (foto Franco Gori)

dan heel snel gezien of zo iemand geschikt is voor het Bell College of niet, het gebeurt echt zelden dat ik me daarin vergis. Ik denk dan wel eens, als ze op de eerste schooldag voor me staan, 'Mens, wat moeten we ermee aan', maar dat verandert enorm snel. Na een maand ken je ze al niet meer terug. Tijdens het gesprek let ik vooral op de mate van zelfdiscipline, ook bij de ouders.

Het is een dure opleiding, ik wil niemand hier hebben die dat geld niet waard is."

Een jaartje bij Bell kost een slordige zesduizend gulden, een bedrag dat in zijn geheel door de ouders opgebracht moet worden. Omdat de opleiding vooralsnog niet door het rijk erkend is ("maar daar ben ik heel hard aan bezig; onze aanvraag tot erkenning ligt al klaar en zo gauw de tijd rijp is kunnen ze die op het ministerie verwachten") komen de leerlingen ook niet in aanmerking voor een studiebeurs. Bij het studiegeld inbegrepen zijn wel allerlei excursies, culturele activiteiten en gastcolleges. Mevrouw Bell: "Dat bedrag lijkt misschien hoog, maar ik ben toch niet op de eerste plaats commercieel bezig. Ik voel me verantwoordelijk voor de toekomst van mijn meisjes."

Ik wil dan ook alleen maar het beste van het beste leveren. Dat geldt ook voor de docenten die hier werken. Een docent die zich niet voldoende inspant, kan onmiddellijk vertrekken, maar dat komt gelukkig maar heel zelden voor. Ik bemoei me helemaal niet met hun lessen, iedereen is daar persoonlijk verantwoordelijk voor; dat werkt heel stimulerend. Ik vind dat een docent niet alleen lesboer moet zijn, maar zijn leerlingen ook moet vormen."

En daarmee komen we op een belangrijk aspect van de Bell-opleiding, namelijk de 'persoonlijkheidsvorming'. Het blijkt een nogal veelomvattend begrip. De meisjes moeten opnieuw leren lopen, zich weten op te maken en te verzorgen, maar ook leren hoe je carrière maakt en bij een sollicitatie moet handelen. Omgangsvormen, het inschenken van een kopje koffie, op tijd verantwoordelijkheden overnemen, van je afbijten wanneer je tekort gedaan wordt, precies gedaan krijgen wat je wilt, alles hoort erbij. Mevrouw Bell zorgt er wel voor dat haar meisjes geen massamensen worden. Meisjes, want veel jongens zijn er aan het Bell College niet te vinden. "Kippen worden onrustig van een haan in het hok. Meisjes gaan zich abnormaal gedragen als er een jongen in de buurt is. Ik zit zelf bij de 'Club van Ondernemende Vrouwen' en daar merk ik hetzelfde. De sfeer is ongedwongen en leuk, maar zodra er een man bijkomt beginnen de problemen."

Bart Brouwers

Weet U wat ik opeens zo lekker vind? Sigaren! Die gezellige bruine jongens die knusjes dicht op elkaar in een echt houten doosje liggen.

Die stevige elliptische tabaksrolletjes die een aroma afscheiden dat aantrekkelijker is dan de duurste after-shave ('na-het-schaven'). Die heerlijke gefermenteerde tropische blaadjes waar je bij een glaasje likeur zo fantastisch de fik in kan steken. Het ritueel van het zachtjes tussen duim en wijsvinger heen en weer rollen in de omgeving van je oorlelletje. Het sabbelen aan een joekel van een Davidoff. De bruine rechte stevigheid omvatten met je handpalm.

Ik moet ook toegeven dat sigaren iets onmiskenbaar sensueel hebben. Dames, wendt U ook eens tot de bolknak, zou ik haast willen roepen, dat gedoe met komkommers en bananen, laat staan aubergines, moet maar eens afgelopen zijn! De vrouwelijke yup, de jonge urbane feministe ('juffie') moet haar denkraam verbreden! En masse naar de dichtstbijzijnde tabaksboer!

Bij de vakgroep gezondheidsvoorlichting en -opvoeding te alhier zullen ze wel weer niet al te blij zijn met deze oproep. Anderzijds opent zich natuurlijk wel weer een geheel nieuw onderzoeksgebied. Het gaat dan niet alleen om sigaretten, maar juist ook om de 'smokeless tobacco', want er kan zoveel méér met die handgerolde wilde sprietjes! En bovendien een hele nieuwe doelgroep hè, die juffies.

Een van de onderzoekers binnen die groep, de eminente drs. de Bries, kan zijn onderzoek dan wel weer stopzetten. Overigens snappen wij eerlijk gezegd geen van allen wat hij nu precies wil. De kreet 'Geen Rook, maar Coke' die op zijn laatste poster stond, hebben wij niet écht begrepen. Wij hebben nog voorgesteld 'Liever Koken Dan Roken', maar Klaas -die zich met dikkerds bezighoudt- was daar weer op tegen. De heer Keukenmeester bedacht in een creatieve bui nog 'Roken Moest Niet Mogen', maar ook dat mocht niet baten. De Bries ging er een weekend voor zitten, en kwam toen met de waarachtig briljante en guitige slagzin 'Ik Paf Niet, Ik Stá Paf!'

Acuut en met verve hebben collega's Gezangkapellekens en ik ons weer op de shag gesmeten. Blauw moet het staan op onze kamer, blauw! Gasten moeten wadend door de peuken en asresten, de dikke tabakswalm met kracht opzijduwend, onze burelen bereiken. De eerste ochtendrochel zijn een daalder waard. Af en toe komen Klaas en collega Damvogeltjes bijdragen in de vreugde, dan pogen we de mistbanken de aangrenzende gang en belendende percelen in te laten rollen. Reutelend bewegen andere collega's zich door de smog, astma- en CARA-lijdenden houden het bij de gemeentegrenzen al voor gezien. Eén maal per jaar, op de naamdag van de beschermheilige van de rokers, St. Philip Morris, maken we er helemaal een feest van. Dan komen professor Knipschaar en buurman Franssen nog een pijpje roken op onze kamer, en proberen we Berg en Terblijt te omwalmen. Vorig jaar brachten we het tot het intrigerende gehuchtje Raar, maar dit jaar hopen we de krettek-rokende beleidswetenschapper B. Soplantilla in de strijd te gooien, en dan moeten we met gemak het Akense Klinikum in de rook kunnen zetten.

Eva